

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

**Strasbourg, 29. veebruar 2024
(OR. en)**

**2023/0200(COD)
LEX 2300**

**PE-CONS 10/1/24
REV 1**

**CADREFIN 21
POLGEN 22
FIN 113
COEST 92
UA PLATFORM 6
ELARG 11
NDICI 5
RELEX 138
ECOFIN 110
CODEC 241**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, MILLEGA LUUAKSE UKRAINA
RAHASTU**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2024/...,**

29. veebruar 2024,

millega luuakse Ukraina rahastu

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 212 ja artikli 322 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja arvamust¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ *Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata.

² Euroopa Parlamendi 27. veebruari 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 28. veebruari 2024. aasta otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Pärast seda, kui Venemaa alustas 24. veebruaril 2022 Ukraina vastu provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõda, on liit, selle liikmesriigid ja Euroopa finantsasutused toetanud enneolematu ulatuses Ukraina majanduslikku, sotsiaalset ja rahandusalast vastupanuvõimet. Kõnealune toetus hõlmab nii liidu eelarvest antavat toetust, sealhulgas erakorralist makromajanduslikku finantsabi, Euroopa Investeeringuspanga (EIP) ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) toetust, mis on täielikult või osaliselt tagatud liidu eelarvega, kui ka liikmesriikide täiendavat rahalist toetust.
- (2) Euroopa Ülemkogu otsustas 23. juunil 2022 anda Ukrainale kandidaatriigi staatuse, väljendades seeläbi kindlat tahet siduda ülesehitamine ELiga ühinemise suunas liikumisel tehtavate reformidega. Jätkuv kindel toetus Ukrainale on liidu peamine prioriteet ja sobiv vastus liidu kindlale poliitilisele tahtele toetada Ukrainat nii kaua, kui seda on vaja.

- (3) Liidu poolt 2023. aastaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2463³ alusel kuni 18 miljardi euro suuruse makromajandusliku finantsabi andmist peeti sobivaks viisiks reageerida Ukraina 2023. aasta rahastamispuudujäägile ning see aitas kaasata märkimisväärseid rahalisi vahendeid teistelt abiandjatelt ja rahvusvahelistelt finantsasutustelt. See suurendas kriitilisel ajal oluliselt Ukraina makromajanduslikku ja rahandusalast vastupanuvõimet.
- (4) Liit on andnud märkimisväärset rahalist toetust ka lisapaketi kaudu, milles on ühendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/947⁴ loodud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ vahendid ja EIPi laenuid. Lisaks annavad pidevat toetust liikmesriikide ametiasutused, kogukonnad, valitsusvälised organisatsioonid ja vabatahtlike rühmad.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14 detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2463, millega luuakse rahastamisvahend Ukraina toetamiseks 2023. aastal (makromajanduslik finantsabi+) (ELT L 322, 16.12.2022, lk 1).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

- (5) Peale selle võttis nõukogu vastu otsuse eelarveväliste abimeetmete kohta, millega toetatakse nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/509⁵ loodud Ukraina relvajõude Euroopa rahutagamisrahastust 6,1 miljardi euroga, ning lõi nõukogu otsusega (ÜVJP) 2022/1968⁶ sõjalise abi missiooni Ukraina toetuseks, mille ühisteks kuludeks on ette nähtud 0,1 miljardit eurot. Samuti on liit ja selle liikmesriigid andnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1313/2013/EL⁷ loodud liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kaudu enneolematut mitterahalist hädaolukordadele reageerimise abi, mis on suurim hädaabioperatsioon alates selle mehhanismi loomisest.
- (6) Lisaks on 2022. aasta mais loodud ELi-Ukraina solidaarsuskoridorid aidanud ajavahemikus kuni 2023. aasta mai lõpuni saada Ukraina majandusel hinnanguliselt 31 miljardit eurot eksporditulu.

⁵ Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14).

⁶ Nõukogu 17. oktoobri 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/1968, mis käsitleb Euroopa Liidu sõjalise abi missiooni Ukraina toetuseks (EUMAM Ukraine) (ELT L 270, 18.10.2022, lk 85).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

- (7) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on alates 24. veebruarist 2023 põhjustanud Ukrainale kahju enam kui 270 miljardi euro ulatuses ning ülesehitustöödele kulub hinnanguliselt 384 miljardit eurot; samuti on selle tõttu kaotatud peaaegu finantsturgudele ja avaliku sektori tulud on märkimisväärselt vähenenud, samal ajal kui avaliku sektori kulutused humanitaarolukorrale reageerimiseks ja riigiteenuste järjepidevuse säilitamiseks on märkimisväärselt suurenenud. Sellised hinnangud ning kõikidest muudest asjaomastest ja teisestest allikatest pärit analüütiline teave annavad asjakohase aluse eelolevate aastate vastavate rahastamisvajaduste, sealhulgas piirkondlike ja valdkondlike kaalutluste kindlaksmääramiseks.
- (8) Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) hindas 30. märtsil 2023 riigi rahastamispuudujäägiks kuni 2027. aastani 75,1 miljardit eurot ja leppis Ukrainaga kokku 14,4 miljardi euro suuruses nelja-aastases programmis, et toetada poliitikat, mis hoiab eelarve-, välis-, hinna- ja finantsstabiilsust ning soodustab majanduse taastumist, rõhustades samal ajal juhtimist ja tugevdades institutsioone, et edendada pikaajalist majanduskasvu, pidades silmas sõjajärgset ülesehitamist ja Ukraina liikumist liiduga ühinemise suunas.
- (9) Tulenevalt Venemaa agressioonisõjast Ukraina vastu on Ukraina rahastamisvajadustes endiselt puudujääk. Seetõttu on vaja Ukraina valitsusele anda märkimisväärselt ja paindlikku toetust, et aidata tal jätkata oma tööd, pakkuda avalikke teenuseid ning toetada riigi taastumist, ülesehitamist ja moderniseerimist.

- (10) Arvestades kahju Ukraina majandusele, ühiskonnale ja taristule, mida põhjustab Venemaa agressioonisõda, vajab Ukraina märkimisväärset toetust ja institutsioonilist suutlikkust riigi toimimise jätkumiseks, samuti lühiajalist hädaabi ning abi riigi kiireks taastumiseks, ülesehitamiseks ja moderniseerimiseks. Ukrainal läheb vaja igakülgset toetust, et ehitada riik üles paremini inimkeskse taastamistöö kaudu, millega pannakse alus vabale, kultuuriliselt elujõulisele ja jõukale riigile, millel on vastupidav majandus ja mis on hästi integreeritud liidu ja maailma majandusse, põhineb Euroopa väärtustel ning liigub liiduga ühinemise suunas.
- (11) Selleks on vaja luua erakorraline ühtne keskpika perspektiiviga rahastamisvahend, mis koondab liidu antavat bilateraalselt toetust Ukrainale ning tagab rahastamise koordineerituse ja tõhususe. Sel eesmärgil tuleks ajavahemikuks 2024–2027 luua Ukraina rahastu (edaspidi „rahastu“), mis tagab tasakaalu Ukraina rahastamispuudujäägi ning taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajaduste katmiseks võetavate liidu meetmete paindlikkuse ja programmeeritavuse vahel, toetades ühtlasi Ukraina reformipüüdlusi teel liiduga ühinemise poole.
- (12) Tulenevalt rahastu erakorralisusest on oluline, et see tugineks sidusale ja prioriteetsuse alusel liigendatud Ukraina ülesehituskavale (edaspidi „Ukraina kava“), mille peaks koostama Ukraina valitsus Ukraina ülemraada ja kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajate asjakohasel kaasabil ning mis annab Ukraina taastumisele, ülesehitamisele ja moderniseerimisele struktureeritud ja prognoositava raamistiku, mis on selgelt kooskõlas liidu ühinemismõuetega.

- (13) Liidu toetust Ukrainale aastatel 2024–2027 tuleks anda eelkõige ja peamiselt rahastust, vältides võimalikku kattumist muude programmidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1529⁸ loodud ühinemiseelse abi instrumendiga, ja tagades järjepideva lähenemise ühtse rahastamisvahendi raames, asendades või asjakohasel juhul täiendades olemasolevate rahastamisvahendite alusel elluviidavaid tegevusi. Rahastust antav toetus ei tohiks piirata Ukrainale antavat tulevast abi ega tema võimalust osaleda 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku kohastes liidu programmides.
- (14) Sellega seoses peaks rahastust antav liidu toetus asendama bilateraalselt toetust, mida antakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendiga „Globaalne Euroopa“. Siiski on oluline tagada, et Ukraina saaks jätkuvalt kasutada piirkondlikku, temaatilist, kiirreageerimise ja muud liiki toetust naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendist, eelkõige piiriülese koostöö programme, ning jätkata üldisemalt piirkondliku, makropiirkondliku ja piiriülese koostöö ning territoriaalse arengu edendamist, sealhulgas liidu makropiirkondlike strateegiate rakendamise kaudu.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. septembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/1529, millega luuakse ühinemiseelse abi instrument (IPA III) (ELT L 330, 20.9.2021, lk 1).

- (15) Väljaspool rahastut tuleks anda piisavalt ja järjepidevalt humanitaarabi, riigikaitsest abi ja toetust liikmesriikidele, kes pakuvad kaitset Ukrainas vältava sõja eest põgenevatele inimestele. Ukraina võib jätkuvalt saada abi liidu eelarves olemasolevatest asjakohastest liidu programmidest, nagu naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“ põhjenduses 14 osutatud meetmete puhul, nõukogu määrusega (Euratom) 2021/948⁹ loodud tuumaohutusalase rahvusvahelise koostöö Euroopa instrument, nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/96¹⁰ kohased humanitaarabi programmid, samuti ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames elluviidavad tegevused, ning liidu eelarve väliselt võetavatest meetmetest Euroopa rahutagamisrahastu raames.

⁹ Nõukogu 27. mai 2021. aasta määrus (Euratom) 2021/948, millega luuakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu alusel tuumaohutusalase rahvusvahelise koostöö Euroopa instrument, mis täiendab naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumenti „Gloaalne Euroopa“, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom) nr 237/2014 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 79).

¹⁰ Nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrus (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta (EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1).

Lisaks võivad Ukraina üksused osaleda liidu sisepoliitika programmides, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/695¹¹ loodud programm „Euroopa horisont“, nõukogu määrusega (Euratom) 2021/765¹² loodud Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/694¹³ loodud programm „Digitaalne Euroopa“, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/847¹⁴ loodud maksustamisalase koostöö programm „Fiscalis“,

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

¹² Nõukogu 10. mai 2021. aasta määrus (Euratom) 2021/765, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ täiendav Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm aastateks 2021–2025 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom) 2018/1563 (ELT L 167 I, 12.5.2021, lk 81).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/847, millega luuakse maksustamisalase koostöö programm „Fiscalis“ ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1286/2013 (ELT L 188, 28.5.2021, lk 1).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/444¹⁵ loodud tollikoostöö programm, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/817¹⁶ loodud programm „Erasmus+“, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/522¹⁷ loodud programm „EL tervise heaks“, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/818¹⁸ loodud programm „Loov Euroopa“,

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/444, millega luuakse tollikoostöö programm „Toll“ ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1294/2013 (ELT L 87, 15.3.2021, lk 1).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolditus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 1).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 1).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/818, millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2021–2027) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1295/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 34).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/783¹⁹ loodud keskkonna- ja kliimameetmete programm LIFE, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/690²⁰ loodud ühtse turu programm, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1153²¹ loodud liidu elanikkonnakaitse mehhanism, Euroopa ühendamise rahastu, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/785²² loodud liidu pettustevastase võitluse programm ja muud asjakohased programmid kooskõlas nende vastavate reeglite, eesmärkide ja asjakohaste assotsieerimislepingutega.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/783, millega luuakse keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE) ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1293/2013 (ELT L 172, 17.5.2021, lk 53).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/690, millega luuakse siseturu, ettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime, taimede, loomade, toidu ja sööda valdkonna ja Euroopa statistika programm („ühtse turu programm“) ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014 ja (EL) nr 652/2014 (ELT L 153, 3.5.2021, lk 1).

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1153, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (ELT L 249, 14.7.2021, lk 38).

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/785, millega luuakse liidu pettustevastase võitluse programm ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 250/2014 (ELT L 172, 17.5.2021, lk 110).

- (16) Rahastu peaks aitama katta Ukraina rahastamispuudujääki kuni 2027. aastani, pakkudes tagastamatut toetust ja väga soodsaid laene prognoositaval, pideval, nõuetekohasel ja õigeaegsel viisil. Rahastust antav toetus peaks aitama säilitada Ukraina makrotasandi finantsstabiilsust ja leevendada Ukraina välisrahastamise piiranguid.
- (17) On oluline, et tuleks kiiremas korras alustada rahastu kohaseid investeeringuid Ukraina kestlikku taastumisse, ülesehitamisse ja moderniseerimisse, et aidata luua Ukraina elanikkonnale inimväärseid elutingimused ja taastada võimaluse korral elutähtis taristu, tagada töökohtade ja tulude loomine ning järk-järgult vähendada vajaliku rahvusvahelise abi mahtu, leevendades samal ajal ka keskkonnakahju, niivõrd kui see on sõjast räsitud riigis võimalik, ning toetades Ukrainat rohepöördel.
- (18) Ühtse rahastamisvahendi kaudu toimiva Ukraina kava keskpika perioodi perspektiiv peaks samuti julgustama Ukrainat suunama investeeringuid ja reforme nii, et minna üle rohelisele, kestlikule, digitaalsele ja kaasavale majandusele, ning aitama kaasata sarnaselt meelestatud abiandjaid, sealhulgas erasektorist, Ukrainale mitmeaastaseks abi andmiseks. Investeeringud peaksid olema võimalikult suures ulatuses kooskõlas liidu kliima- ja keskkonnaõigustikuga ning Ukraina riikliku energia- ja kliimakava rakendamisega.

- (19) Taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimispüüdlused peaksid tuginema Ukraina isevastutusele, tihedale koostööle ja koordineerimisele toetavate riikide ja organisatsioonidega ning Ukraina teele liiduga ühinemise suunas. Eelduste kohaselt hakkavad selles protsessis olulist rolli mängima ka Ukraina kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning Ukraina kodanikuühiskonna organisatsioonid, osaledes selle kavandamises ja kontrollimises. Liidu ja Ukraina linnade ja piirkondade vahelises partnerluses sisalduvad programmid ja vastastikune koostöö on juba hõlbustanud humanitaar- ja muud liiki abi toimetamist Ukrainasse ja loonud seega aluse taastumise, ülesehitamise ja moderniseerimise rikastamiseks ja kiirendamiseks.
- (20) Liit peaks soodustama ka tihedat konsulteerimist ja koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega (mis hõlmavad suurt hulka riigi tasandist madalamaid valitsemistasandeid ja -harusid, sealhulgas oblasti, linna, rajooni ja kolmanda tasandi haldusüksusi (hromada) ning nende ühendusi), samuti Ukraina kodanikuühiskonna organisatsioonidega tihedalt konsulteerimist ja nende kaasamist. Liit peaks julgustama nende sisulist osalemist Ukraina taastamisel, ülesehitamisel ja moderniseerimisel, lähtudes kestlikust arengust ja rakendades kestliku arengu eesmärgi kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Liit peaks tunnustama ja toetama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste mitmikrolli kohaliku arengu suhtes kaasava territoriaalse lähenemisviisi kasutamise, sealhulgas detsentraliseerimisprotsesside, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike kogukondade osalemise, läbipaistvuse ja vastutuse edendajatena, ning peaks veelgi suurendama oma toetust kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkuse suurendamisele, sealhulgas rahastu projektide elluviimisele kooskõlas kohaliku omavalitsuse põhimõttega, mis on sätestatud Euroopa kohaliku omavalitsuse hartas, mille osaline Ukraina on.

- (21) Liit peaks toetama Ukrainat ühinemiseelsel üleminekul, tuginedes liikmesriikide kogemustele. Selline toetus peaks keskenduma eelkõige liikmesriikide enda reformide käigus omandatud kogemuste jagamisele.
- (22) Rahastust antav toetus peaks samuti tuginema sellele sünergiale ja viima maksimumini selle sünergia, mis tekib peamiste Ukraina reforme ja ülesehitamist toetavate organisatsioonidega (näiteks EIP; rahvusvahelised finantsasutused, sealhulgas Maailmapank, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon ning IMF; Euroopa mitmepoolsed finantseerimisasutused, sealhulgas EBRD ning Euroopa Nõukogu Arengupank; ning kahepoolsed finantseerimisasutused, nagu arengupangad ja ekspordikrediidi agentuurid.

- (23) Sõjaga seotud ebakindlust arvestades peaks olema võimalik anda rahastust Ukrainale toetust nõuetekohaselt põhjendatud erandlikel asjaoludel, eelkõige sõja olulise ägenemise korral, ning selleks, et säilitada makrotasandi finantsstabiilsus ja tagada rahastu eesmärkide saavutamine. Sellist erakorralist rahastamist tuleks pakkuda kuni kolmekuuliste eraldi ajavahemike jooksul ja võimaldada (komisjoni ettepaneku põhjal vastu võetud nõukogu rakendusotsusega) üksnes juhul, kui jõutakse järeldusele, et Ukrainal ei ole toetuse saajana võimalik täita rahastu alusel antava toetuse vormidega seotud tingimusi, ning see tuleks lõpetada niipea, kui nende tingimuste täitmine on taas võimalik. Selline erakorraline rahastamine ei tohiks mõjutada rahastamist muudest konkreetsetest liidu rahastamisvahenditest, mis tuleks kasutusele võtta loodusõnnetuste või muude humanitaar- või elanikkonnakaitsealaste hädaolukordade korral. Vajaduse korral saaks rahastust teha kättesaadavaks erakorralise rahastamise enne Ukraina kava vastuvõtmist ja raamlepingu sõlmimist. See saaks täiendada erakorralist sildrahastamist, kui see on asjakohane.

- (24) Euroopa Ülemkogu ja nõukogu määratletud laienemispoliitika raamistik, ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vaheline assotsieerimisleping²³ (edaspidi „assotsieerimisleping“), sealhulgas põhjalik ja laiaulatuslik vabakaubanduspiirkond, mitmepoolsed lepingud, mille osaline liit on, ja muud lepingud, millega luuakse Ukrainaga õiguslikult siduvad suhted, ning Euroopa Parlamendi resolutsioonid, komisjoni teatised ja komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisteatised peaksid moodustama käesoleva määruse rakendamise üldise poliitikaraamistiku. Komisjon peaks tagama rahastust antava toetuse ja laienemispoliitika raamistiku kooskõla.
- (25) Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 49 on sätestatud, et liidu liikmeks astumise avalduse võib esitada iga Euroopa riik, kes austab selliseid väärtusi nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, ning võtab endale kohustuse nimetatud väärtusi edendada. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad kaasavus, pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning sooline võrdõiguslikkus.

²³ ELT L 161, 29.5.2014, lk 3.

- (26) Euroopa riik, kes on avaldanud soovi liiduga ühineda, võib saada liidu liikmeks üksnes juhul, kui on leidnud kinnitust, et riik vastab täielikult 1993. aasta juunis Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kehtestatud ühinemiskriteeriumidele (edaspidi „Kopenhaageni kriteeriumid“), ning tingimusel, et liit suudab uue liikme integreerida. Kopenhaageni kriteeriumid käsitlevad demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi ning vähemuste austamist ja kaitset tagavate institutsioonide stabiilsust, toimiva turumajanduse olemasolu, suutlikkust tulla toime liidus valitseva konkurentsisure ja turujõududega ning võimelisust mitte üksnes kasutada aluslepingutes sätestatud õigusi, vaid ka täita neis sätestatud kohustusi, sealhulgas saavutada poliitilise ning majandus- ja rahaliidu eesmärgid.
- (27) Liidu ja Ukraina ühistes huvides on edendada jõupingutusi, mida Ukraina teeb oma poliitilise, õigus- ja majandussüsteemi reformimisel eesmärgiga saada liidu liikmeks. Ukrainale kandidaatriigi staatuse andmine on liidu geostrateegiline investeering Euroopa rahusse, julgeolekusse, stabiilsusesse ja heaolusse ning võimaldab liidul paremini lahendada ülemaailmseid probleeme. Samuti pakub see suuremaid majandus- ja kaubandusvõimalusi, mis toovad vastastikust kasu nii liidule kui ka Ukrainale, toetades samal ajal riigi järkjärgulist ümberkujundamist. Liidu liikmeks saamise väljavaatel on märkimisväärne ümberkujundav mõju, mis hõlmab positiivseid demokraatlikke, poliitilisi, majanduslikke ja ühiskondlikke muutusi.

- (28) Liidu põhiväärtuste omaksvõtt ja nende järgimine on valikute küsimus ja väga oluline Ukraina püüdluses saada liidu liikmeks. Seda arvestades on oluline, et Ukraina võtab omaks liidu väärtused ja pühendub neile täielikult, samuti toetab normidel ja väärtustel põhinevat maailmakorda ning jätkab jõuliselt vajalikke reforme oma rahva huvides.
- (29) Ülesehitamine pärast Venemaa agressioonisõja tekitatud kahju ei saa piirduda hävitatu taastamisega sellisena, nagu see oli enne sõda. Ülesehitamine annab võimaluse toetada Ukrainat lõimumisel siseturuga ning kestliku rohe- ja digipöörde kiirendamisel kooskõlas liidu poliitikaga, soodustades samal ajal majanduslikku lõimumist liiduga ja edendades sotsiaal-majanduslikku arengut ja piiriülest koostööd. Seepärast peaks rahastu edendama ülesehitamist viisil, millega moderniseeritakse ja täiustatakse liidu õigusnormidele ja standarditele tuginedes Ukraina majandust, investeerides Ukraina üleminekusse kestlikule rohelisele, digitaalsele ja kaasavale majandusele, tuues seeläbi kasu kogu ühiskonnale, pöörates erilist tähelepanu vähekaitsitud rühmade vajadustele. Kultuuripärandi taastamine peaks põhinema riiklikel, rahvusvahelistel ja Euroopa tavadel, standardeid kehtestavatel tekstidel, põhimõtetel, näiteks algatus „Uus Euroopa Bauhaus“, ja saadud õppetundidel ning olema kooskõlas kultuuripärandit mõjutada võivate liidu rahastatavate sekkumiste Euroopa kvaliteedipõhimõtetega. Erilist tähelepanu tuleks pöörata rahastust rahastatavate tegevuste jätkusuutlikkuse ja piisava kaitse tagamisele, võttes arvesse küberriske ja üldist ohumaastikku.

- (30) Vastavalt vajadusele toetada Ukraina taastumist ja ülesehitamist kestlikul ja tulevikukindlal viisil ei tohiks rahastust toetada tegevusi või meetmeid, millega edendatakse investeeringuid fossiilkütustesse või mille puhul ei austata olulise kahju ärahoidmise põhimõtet, sealhulgas elurikkuse või kliima küsimustes, välja arvatud juhul, kui sellised tegevused või meetmed on rangelt vajalikud sõjast räsitud riigis rahastu eesmärkide võimalikult suures ulatuses saavutamiseks. Sellised tegevused või meetmed hõlmaksid näiteks majandustegevuse jätkamist või kiireloomuliste taastamis- ja ülesehitusvajaduste rahuldamist. Nende puhul tuleks võtta arvesse vajadust taastada ja moderniseerida taristu ning taastada looduskeskkond, mis on sõja tõttu kahjustada saanud, viisil, mis tagaks selle vastupidavuse. Kui see on asjakohane, peaksid nendega kaasas käima kohased meetmed kahjuliku mõju vältimiseks, ennetamiseks või vähendamiseks ning võimaluse korral korvamiseks.

(31) Rahastu peaks kaasa aitama Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni²⁴ ja selle konventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe²⁵ (edaspidi „Pariisi kokkulepe“), Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kõrbestumise vastu võitlemise konventsiooni²⁶ järgimisele riikides, kus esineb tõsine põud ja/või kõrbestumine, eelkõige Aafrikas,²⁷ ning ei tohiks kaasa aidata keskkonnaseisundi halvenemisele ega teha kahju keskkonnale või kliimale. Eelkõige peaks rahastust vahendite eraldamine olema kooskõlas pikaajalise eesmärgiga hoida maailma keskmise temperatuuri tõus tunduvalt alla 2 °C võrreldes tööstusajastueelse tasemega ning teha jõupingutusi selle nimel, et temperatuuri tõus piirduks 1,5 °C-ga võrreldes tööstusajastueelse tasemega. Lisaks peaks see olema kooskõlas eesmärgiga suurendada võimet kohaneda kliimamuutuste kahjulike mõjudega ja suurendada kliimamuutustele vastupanu võimet, samuti elurikkuse säilitamise, ringmajanduse ja nullsaaste eesmärgi toetamisega. Erilist tähelepanu tuleks pöörata mitmeti kasulikele ja mitut eesmärki täitvatele tegevustele, sealhulgas kliima, elurikkuse ja keskkonna valdkonnas. Võttes arvesse Venemaa agressioonisõja põhjustatud tohutut keskkonnakahju, võiks rahastu aidata kaasa sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Rahastu peaks võimaluste piires aitama kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele, keskkonnakaitsele, sealhulgas elurikkuse mitmekesisuse säilitamisele, ning rohepöördele või asjaomaste probleemide lahendamisele. See panus peaks, niivõrd kui see on sõjast räsitud riigis võimalik, moodustama vähemalt 20 % Ukraina investeerimisraamistiku alusel antavale toetusele ja Ukraina kava kohastele investeeringutele vastavast kogusummast. Kõnealune summa tuleks välja arvutada, tuginedes vastavalt sellele, mis on kohaldatav ja asjakohane, koefitsientidele, mida kasutatakse olemasolevates kliima ja elurikkuse alastes metoodikates, nagu eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/241²⁸ VI lisas, ning muudes sekkumisvaldkondades, võttes arvesse rahastuga seotud kohandusi.

²⁴ EÜT L 33, 7.2.1994, lk 13.

²⁵ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

²⁶ EÜT L 309, 13.12.1993, lk 3.

²⁷ EÜT L 83, 19.3.1998, lk 3.

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

- (32) Rahastu raames tuleks püüda suurendada Ukrainas teadlikkust keskkonnanõuetest ja nende vastu võitlemist, toetades saasteainete heite- ja ülekanderegistrite Kiievi protokollide rakendamist ning tagades keskkonnanõuetest seaduste järgimise.
- (33) Rahastust rahastatavad meetmed peaksid, niivõrd kui see on sõjast räsitud riigis võimalik, olema kooskõlas liidu kliima- ja keskkonnanõuetestitega. Nendes meetmetes tuleks arvesse võtta ka selliseid küsimusi nagu kliimamuutused, keskkonnanõuetest, inimõigused, rahu, demokraatia, sooline võrdõiguslikkus ja mittediskrimineerimine ning asjakohastel juhtudel katastroofiohu vähendamine, samuti edusammud seoses kestliku arengu eesmärkidega. Ühtlasi tuleks rahastust antava toetuse puhul juhendada põhimõttest „mitte kedagi ei tohi kõrvale jätta“ ning püüda tagada vahendite tasakaalustatud ja vajaduspõhine eraldamine ja kasutamine.

- (34) Käesoleva määruse rakendamisel tuleks juhinduda võrdõiguslikkuse, kaasavuse ja mittediskrimineerimise põhimõttest, nagu need on välja töötatud võrdõiguslikkuse liidu strateegiates. See peaks ennetama ja tõkestama naistevastast vägivalda, soolist vägivalda ja perevägivalda. See peaks soodustama naiste sisulist osalemist otsustusprotsessides, toetama ja edendama soolist võrdõiguslikkust, naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist ning nende õiguste kaitsmist ja edendamist, võttes arvesse ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavu ning asjakohaseid nõukogu järeldusi ja rahvusvahelisi konventsioone.
- Rahastu peaks aitama lahendada ühiskonna terviseprobleeme, sealhulgas seoses vaimse tervisega, mida on vaja kaitsta sõjajärgse ühiskonna hea käekäigu tagamiseks ning erilist tähelepanu tuleks pöörata lastele. Rahastu rakendamine peaks olema kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga²⁹ ning tagama asjaomaste sidusrühmade kaasamise otsustusprotsessidesse ning selle investeeringute ja tehnilise abi kättesaadavuse.
- Rahastu peaks olema kooskõlas ÜRO lapse õiguste konventsiooniga ning toetama lapsi ja noori kui peamisi muutuste ajendajaid ja kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisele kaasaaitajaid.

²⁹ ELT L 23, 27.1.2010, lk 35.

- (35) Õigusriigi tugevdamine, sealhulgas kohtusüsteemi sõltumatuse suurendamine, oligarhia kaotamiseks tehtavate jõupingutuste ning korrupsiooni ja eelkõige suukorrupsiooni vastase võitluse ning rahapesu, maksustamise vältimise, maksudest kõrvalehoidmise, maksupettuse ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse toetamine, läbipaistvuse, sealhulgas teabele üldsuse juurdepääsu suurendamine, hea valitsemistava kõikidel tasanditel ja kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas inimõiguste organisatsioonide osalemine, vaba meedia ja meedia pluralismi kaitse ning avaliku halduse reformi tugevdamine, sealhulgas riigihangete, konkurentsi ja riigiabi valdkonnas, on endiselt ühed kõige olulisemad ülesanded ning on hädavajalikud, et Ukraina läheneks liidule ja oleks valmis liidu liikmesusega kaasnevat kohustusi täielikult täitma. Võttes arvesse nendes valdkondades elluviidavate reformide pikemaajalist iseloomu ja tulemuste saavutamise vajadust, tuleks rahastust antava toetuse abil nende küsimustega tegeleda võimalikult varakult.

- (36) Osalusdemokraatia põhimõtte kohaselt ning kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi tagamise eesmärgil peaks liit soodustama Ukraina parlamentaarse suutlikkuse, parlamentaarse järelevalve, demokraatlike menetluste ja õiglase esindatuse suurendamist ning piirkondade ja omavalitsuste ning kodanikuühiskonna sisulist osalemist demokraatliku protsessi kõigis etappides, et oleks võimalik tõhustatud demokraatlik kontroll. Ukraina kavas tuleks kirjeldada, kuidas on kavandatud ja läbi viidud sidusrühmade sisuline kaasamine konsultatsioonide kaudu, nähes ette piisava aja ja läbipaistvuse ning selged järelmeetmed seoses nende avaldatud seisukohtadega. Vastavalt Ukraina põhiseaduslikule korrale tuleks ülemraadat rahastu kehtivusaja kõigis etappides teavitada ja temaga tuleks konsulteerida. Ülemraada poolt Ukraina kava teemal peetud arutelude tulemusi või esitatud arvamusi tuleks võtta arvesse.
- (37) Julgeolekuvaldkonnas on liidu ja Ukraina tõhustatud strateegiline ja operatiivkoostöö hädavajalik, et tegeleda tulemuslikult ja tõhusalt julgeolekuohtudega, sealhulgas hübriidohtudega, nagu küberohud, desinformatsioonile vastupanu võimega ning välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise ning terrorismi ja organiseeritud kuritegevusega seotud ohtudega.

- (38) Rahastu raames toimuvat tegevust tuleks asjakohastel juhtudel toetada kooskõlas ELi lepingu artikli 21 lõike 2 punktiga c ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja eesmärkide ja põhimõtetega ka usaldust suurendavaid meetmeid ja protsesse, mis edendavad õigusemõistmist, tõe otsimist, põhjalikku konfliktijärgset rehabilitatsiooni kaasava ja rahumeelse ühiskonna tagamiseks, samuti heastamist ja mittekordumise tagatist ning sõja ajal toime pandud kuritegude kohta tõendite kogumist ja asjaomaste järelduste kättesaadavaks tegemist vastavalt sellele, mis on asjakohane. Erilist tähelepanu tuleks pöörata formaalse, informaalse ja mitteformaalse rahualase hariduse toetamisele.
- (39) Rahastust antava toetuse eeltingimus peaks olema see, et Ukraina austab jätkuvalt tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme ja institutsioone, sealhulgas parlamentaarset mitmeparteisüsteemi, ja õigusriiki ning tagab jätkuvalt inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamise.
- (40) Rahastust tuleks anda toetust (sealhulgas liiduga ühinemise suunas liikumiseks) kindlaksmääratud kriteeriumide alusel ja selgetel tingimustel üld- ja alaeesmärkide täitmiseks.

- (41) Rahastu üldeesmärk peaks olema muu hulgas aidata Ukrainal tegeleda sõja sotsiaalsete, majanduslike, psühholoogiliste ja keskkonnaalaste tagajärgedega, aidates kaasa riigi ülesehitamisele, sealhulgas rahulikule taastumisele, taasülesehitamisele, taastamisele ja moderniseerimisele, edendades sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning demokraatia, majanduse ja keskkonna vastupidavust, ka järkjärgulist integreerumist liidu ja maailma majandusse ja turgudele, samuti ülespoole suunatud majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnaalast lähenemist liidu standarditele, ning valmistada Ukrainat ette tulevikus liidu liikmeks saamiseks, toetades riigi ühinemisprotsessi. Selliste eesmärkide poole tuleks püüelda vastastikku tugevdavalt.
- (42) Kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga peaks rahastu toetama solidaarsust, integratsiooni ja sotsiaalset õiglust, et luua ja säilitada kvaliteetseid töökohti ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada võimaluste, hariduse ja sotsiaalkaitse osas võrdsus ja kättesaadavus, kaitsta kaitsetus olukorras olevaid rühmi ja parandada elatustaset. Rahastu peaks samuti aitama vähendada vaesust ja töötust ning tooma kaasa kvaliteetsete töökohtade loomise ning ebasoodsas olukorras olevate rühmade kaasamise ja lõimumise. Rahastu peaks pakkuma oskustesse investeerimise võimalusi, sealhulgas kutsehariduse ja -õppe kaudu, mille eesmärk on valmistada tööjõud ette digi- ja rohepöördeks. Samuti peaks see võimaldama tugevdada sotsiaaldialoogi, taristut ja teenuseid.

- (43) Rahastu peaks tagama kooskõla ja vastastikuse täiendavuse ELi lepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse üldeesmärkidega, sealhulgas põhiõiguste ja aluspõhimõtete austamisega ning inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi aluspõhimõtete, sealhulgas korruptsioonivastase võitluse, kohtusüsteemi, avaliku halduse, hea valitsemistava ning läbipaistvuse ja vastutuse kaitse ja edendamise.
- (44) Võttes arvesse Venemaa agressioonisõjaga seotud ebakindlust, peaks rahastu olema päindlik rahastamisvahend, mis võimaldab liidul katta Ukraina vajadusi mitmekesise vahendite komplekti kaudu, millega rahastatakse Ukraina riiki, toetatakse lühiajalisi taastamis- ja ülesehitusprioriteete, investeeringuid ja juurdepääsu rahastamisele, samuti tehnilist abi ja suutlikkuse suurendamist ning muud asjaomast tegevust.
- (45) Liidu toetus peaks põhinema kolmel sambal, milleks on rahalise toetuse sammas Ukraina riigile reformide ja investeeringute tegemiseks ning riigi makrotasandi finantsstabiilsuse säilitamiseks, nagu on ette nähtud Ukraina kavas; Ukraina investeerimisraamistiku sammas investeeringute kaasamiseks ja rahastamisele juurdepääsu parandamiseks ning ühinemisabi sammas tehnilise oskusteabe koondamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks.

- (46) Kuna Ukraina taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadused on märkimisväärsed ning neid ei ole võimalik katta üksnes liidu eelarvest, peaks nendega tegelemisel olema oma osa nii avaliku kui ka erasektori investeeringutel. Rahastu peaks võimaldama nii avaliku kui ka erasektori investeeringute õigeaegset kaasamist ning toetuse suurendamist, et investeerida pikaajalisse ülesehitusse, kui olukord seda lubab, võttes arvesse ka Ukraina rakendamis- ja abi kasutamise suutlikkust. Erainvesteeringute kaasamine rahastu kaudu peaks aitama kaasa Ukraina pikaajalisele konkurentsivõimele ja innovatsioonisuutlikkusele.
- (47) Venemaa tuleb täielikult vastutusele võtta ja ta peab maksma ulatusliku kahju eest, mille on kaasa toonud tema Ukraina-vastane agressioonisõda, mis kujutab endast Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja ilmset rikkumist. Liit ja selle liikmesriigid peaksid tihedas koostöös teiste rahvusvaheliste partneritega jätkama tööd selle eesmärgi saavutamiseks kooskõlas liidu ja rahvusvahelise õigusega, võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artikli 2 lõikes 4 sätestatud jõu kasutamise keelu tõsist rikkumist Venemaa poolt ja põhimõtteid riikliku vastutuse kohta rahvusvahelise õiguse vastaste tegude eest, sealhulgas kohustust hüvitada tekitatud rahaliselt hinnatav kahju. Oluline on teha muu hulgas rahvusvaheliste partneritega koordineerides edusamme seoses küsimusega, kuidas saaks eraõiguslike üksuste hoitavaid Venemaale kuuluvatest tõkestatud varadest otseselt saadud erakorralisi tulusid suunata Ukraina toetamiseks ning riigi taastumise ja ülesehitamise toetamiseks sellisel viisil, mis on vastavuses kohaldatavate lepinguliste kohustustega ning kooskõlas liidu ja rahvusvahelise õigusega.

- (48) Rahastu kohase liidu toetuse maksimaalne kogusumma peaks ajavahemikul 2024–2027 olema kõigi toetuste jaoks 50 miljardit eurot (jooksevhindades). Asjaolude muutumist ja rahastu enda eesmärke arvestades peab liidu toetus tagama tasakaalu paindlikkuse ja programmeeritavuse vahel.
- (49) Seoses liidu toetusega, mis ei ole laenude vormis, tuleks käesolevat määrust rahastada ajavahemikul 2024–2027 kuni 17 miljardi euro ulatuses Ukraina reservist ning seda tuleks kohaldada rahastuga kooskõlas, nagu on sätestatud nõukogu määruses (EL, Euratom) 2020/2093³⁰. See maksimumsumma ei ole iga-aastase eelarvemenetluse käigus Euroopa Parlamendile ja nõukogule lähtesumma Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahelise 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe (mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava)³¹ punkti 18 tähenduses. Potentsiaalne tulu saaks tekkida asjakohaste õigusaktide alusel, mis käsitlevad eraõiguslike üksuste hoitavate Venemaa Keskpangale kuuluvatest tõkestatud varadest otseselt saadud erakorraliste tulude kasutamist.

³⁰ Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11).

³¹ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

- (50) Kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2020/2093 artikliga 10b tuleks Ukraina reservi kasutuselevõtmisel võimaldada anda igal aastal toetust, mis ei ole laenu vormis, maksimumsummas 5 miljardit eurot. Sellise muu kui laenu vormis antava toetuse igaaastase maksimumsumma kasutamata osa peaks jääma kättesaadavaks selle ajavahemiku lõpuni, milleks rahastu on loodud.
- (51) ELi lepingu artikli 29 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 215 lõike 2 alusel vastu võetud liidu piiravate meetmete raames ei või rahalisi vahendeid ega majandusressursse teha otse ega kaudselt kättesaadavaks loetellu kantud juriidilistele isikutele, üksustele ega asutustele või nende kasuks. Sellised loetellu kantud juriidilised isikud, üksused või asutused ning nende omandis või kontrolli all olevad juriidilised isikud, üksused või asutused ei tohi seega rahastust toetust saada.
- (52) Ukraina reservist pärinevad mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid ületavad kulukohustuste assigneeringud ja vastavad maksete assigneeringud tuleks igal aastal eelarvesse kanda.

- (53) Rahastust laenudena antava toetuseosa puhul on asjakohane laiendada liidu eelarvelist tagatist nii, et katta Ukrainale kättesaadavaks tehtav finantsabi, milleks on antud luba vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõikele 1³². Sellest tulenevalt võetakse määrusega (EL, Euratom) 2020/2093 Ukrainale kuni 2027. aasta lõpuni kättesaadava finantsabi jaoks liidu eelarves kasutusele mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid ületavad vajalikud assigneeringud.
- (54) Järgides liidu eelarve aastasuse põhimõtet tuleks võimaldada määruse (EL, Euratom) 2018/1046 kohaste paindlikkusmeetmete kohaldamist muude poliitikameetmete, nimelt järgmisse eelarveaastasse ülekandmise ja uuesti kulukohustuste võtmise suhtes, et tagada liidu vahendite tõhus kasutamine, maksimeerides seeläbi rahastu kaudu kättesaadavaid liidu vahendeid.
- (55) Rahastamiskõlblikkuse piiranguid rahastu raames toimuvates väljavalimismenetlustes tuleks võimaldada tegevuse eripära tõttu või juhul, kui tegevus mõjutab julgeolekut või avalikku korda.

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

- (56) Et rahastu rakendamine oleks tõhus, tuleb Ukrainal tagada üldsuse juurdepääs rahastu vahendite kasutamise võimalusi käsitlevale teabele ning tagada vaba ja aus konkurents hankemenetluste ajal ning rahastust toetuste eraldamise menetluse käigus. Rahastu peaks aitama kaasa püüdlustele hõlbustada Ukraina lõimimist Euroopa väärtusahelatesse, kõik rahastu toel rahastatavad ja hangitavad asjad ja materjalid peaksid pärinema liikmesriikidest, Ukrainast, Lääne-Balkani partneritelt, Gruusiast ja Moldovast, Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalistelt ning riikidest, kes annavad Ukrainale toetust tasemel, mis on võrreldav liidu antava toetusega, võttes arvesse nende majanduse suurust, ja kelle puhul komisjon on lubanud vastastikuse juurdepääsu välisabile Ukrainas, välja arvatud juhul, kui asju ja materjale ei ole ühestki neist riikidest võimalik saada mõistlikel tingimustel. Viimasel juhul peaks komisjon nõukogu olukorraga kursis hoidma.
- (57) Liit peaks otsima võimalusi olemasolevate vahendite kõige tõhusamaks kasutamiseks, et tagada välistegevuse mõju optimaalsus. See tuleks saavutada muude liidu välisrahastamisvahendite suhtes tagatud sidususe, järjepidevuse ja täiendavuse kaudu ning muude liidu poliitikameetmete ja programmidega tekkiva koostoime kaudu. Et maksimeerida kõigi sekkumiste mõju ühise eesmärgi saavutamisele, peaks rahastul olema võimalik toetada teiste programmide meetmeid, põhjustamata toetusmeetmete dubleerimist.

- (58) Liit peaks edendama mitmepoolset reeglitel ja väärtustel põhinevat lähenemisviisi üldistele hüvedele ja probleemidele ning tegema sellega seoses koostööd liikmesriikide, partnerriikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja teiste abiandjatega.
- (59) Pidades silmas vajadust koordineerida Ukraina taastumisele, ülesehitamisele ja moderniseerimisele antavat rahvusvahelist toetust, peaks liikmesriikidel, kolmandatel riikidel, rahvusvahelistel organisatsioonidel, rahvusvahelistel finantsasutustel ja muudel allikatel olema võimalik rahastu rakendamises osaleda. Sellise osaluse suhtes tuleks kohaldada samu reegleid ja tingimusi ning neid tuleks käsitada sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 2 punkti a alapunkti ii ning punktide d ja e tähenduses. Rahastust antav toetus tuleks võimalikult suures ulatuses lõimida rahvusvahelistesse jõupingutustesse, mida tehakse Ukraina taastumist toetava finantsstruktuuri loomiseks, ning seda tuleks koordineerida asjaomaste abiandjate ja rahvusvaheliste finantsasutustega.
- (60) Komisjon ja liikmesriigid peaksid tagama oma toetuse sidususe, järjepidevuse, vastastikuse täiendavuse ja läbipaistvuse, eelkõige asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas kohalikul ja piirkondlikul tasandil peetavate korrapärase konsultatsioonide ja sagedase teabevahetuse kaudu toetamistsükli eri etappides. Erinevate rahvusvaheliste abiandjate kohalolekut arvestades tuleks võtta ka vajalikke meetmeid, et tagada parem koordineerimine ja vastastikune täiendavus teiste abiandjatega, sealhulgas korrapärase konsultatsioonide ja strateegilise teavitustegevuse kaudu. Selleks tuleks kasutada asutustevahelist abi koordineerimise platvormi Ukraina jaoks, kui juba olemasolevat foorumit sellise teabevahetuse jaoks.

- (61) Käesoleva määruse suhtes tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 alusel vastu võetud horisontaalseid finantsreegleid. Need on sätestatud määruses (EL, Euratom) 2018/1046 ning nendega määratakse eelkõige kindlaks menetlus eelarve kehtestamiseks ja selle täitmiseks toetuste, auhindade, hangete, eelarve kaudse täitmise, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste, finantsabi ja välisekspertide tasustamise teel ning nähakse ette finantsjuhtimises osalejate vastutuse kontroll.
- (62) Käesoleva määrusega ette nähtud rahastamisliikide ja eelarve täitmise viiside valikul tuleks lähtuda nende suutlikkusest saavutada rahastu eesmärgid ja tulemused, võttes eelkõige arvesse kontrollikulusid, halduskoormust ja eeldatavat nõuete täitmata jätmise riski. Sealhulgas tuleks kaaluda kindlasummaliste maksete, ühtsete määrade ja ühikuhindade kasutamist, samuti kuludega sidumata rahastamist, millele on osutatud määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 125 lõike 1 punktis a.
- (63) Ukrainaga tuleks sõlmida raamleping, et kehtestada liidu ja Ukraina vahelise finantskoostöö põhimõtted, sealhulgas vajalikud mehhanismid kulude kontrollimiseks ja auditeerimiseks, ning tagada, et Ukraina saavutab liidu finantshuvide kõrgetasemelise kaitse, mis on võrreldav määruses (EL, Euratom) 2018/1046 ja muudes seonduvates liidu õigusaktides sätestatuga (edaspidi „raamleping“). Rahaliste vahendite väljamaksmise tingimuste kindlaksmääramiseks tuleks asjakohastel juhtudel olenevalt asjaomasest sambast sõlmida Ukrainaga ka rahastamis- ja laenulepingud.

- (64) Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõike 3 esimesest, teisest ja neljandast lõigust tuleks tagasimakseid ja käesoleva määruse alusel toetatavast rahastamisvahendist saadud tulu käsitada rahastu või selle jätkuprogrammi sihtotstarbelise sisetuluna.
- (65) Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 213 lõike 4 punktist a tuleks Ukraina tagatise eraldiste ülejääki käsitada rahastu või selle jätkuprogrammi sihtotstarbelise sisetuluna.
- (66) Rahastu I samba raames tuleks pakkuda rahastamist, mille toel rakendatakse Ukraina kava, mis sisaldab Ukraina reformi- ja investeerimiskava, millega saavutada rahastu üld- ja alaeesmärgid ja mis tuleks lõimida ka majandus- ja eelarvepoliitika raamistikku. Sellest sambast tuleks rahalisi vahendeid anda, kui on rahuldavalt täidetud Ukraina kavas sätestatud tingimused.

- (67) Ukraina koostatav Ukraina kava peaks olema sidus, terviklik ja piisavalt tasakaalustatud vahend, mille abil riiki üles ehitada ja moderniseerida, toetada riigi majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnaalast taastumist, kestlikku arengut ning edusamme liiduga ühinemise suunas. Ukraina kava alusel saaks ka teised abiandjad määrata kindlaks Ukraina ülesehitamise prioriteetsed rahastamisvaldkonnad ning soodustada sel eesmärgil isevastutust, sidusust ja täiendavat osalust. Selleks peaks Ukraina tagama, et koostatud Ukraina kava hõlmab riigi taaste-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadusi lõimitult, määrates kindlaks, millises ulatuses peaks liit kava meetmeid rahastu kaudu toetama. Ukraina kava koostamisel peaks Ukraina võtma arvesse toetust, mida antakse muude liidu programmide raames, samuti toetust, mida annavad teised abiandjad. Ukraina peaks Ukraina kava välja töötama nii, et ka teised abiandjad saaksid osaleda Ukraina kava meetmete toetamisel, sealhulgas täiendades rahastus saadaval olevaid vahendeid. Ukraina kava peaks tagama asjakohase koordineerimise ja vastastikuse täiendavuse asjaomaste abiandjate ja rahvusvaheliste finantsasutustega.
- (68) Kuigi Ukraina kava peaks olema rahastu I sambast antava toetuse alus, tuleks selles arvestada ka rahastu II ja III sambast antava toetusega. Teisest ja kolmandast sambast rahastatavad meetmed peaksid toetama Ukraina kava eesmäärke ja rakendamist.

- (69) Ukraina kava peaks sisaldama reformi- ja investeerimismeetmeid koos kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkidega, mille abil saavutatakse nende meetmete rahuldav rakendamine ning nende rakendamise esialgse ajakava koostamine. Meetmed, mille algusaeg on 1. jaanuar 2023 või hilisem, peaksid olema erandkorras rahastamiskõlblikud.
- (70) Ukraina kavas tuleks sätestada tingimused, mis kajastavad selles sisalduvate meetmete rakendamisel oodatavaid edusamme. Need tingimused peaksid kujutama endast kas kvalitatiivseid või kvantitatiivseid vahe-eesmärke. Need vahe-eesmärgid tuleks rakendada hiljemalt 31. detsembriks 2027, kuid asjaomaste meetmete üldine lõpuleviimine võib toimuda ka pärast 2027. aastat. Võttes arvesse vajadust tagada Ukraina makrotasandi finantsstabiilsus, toetades samal ajal riigi taaste-, ülesehitus- ja moderniseerimispüüdlusi seoses liiduga ühinemisega, peaks Ukraina kava eelkõige sisaldama tingimusi, mis on seotud oluliste nõuetega, nagu makrotasandi finantsstabiilsus, eelarve järelevalve ja avaliku sektori finantsjuhtimine, ning mille võib kindlaks määrata nii, et need kajastaksid eesmärkide täitmise rahuldavat edenemist, ning valdkondlike ja struktuurireformide ning investeeringutega. Maksed tuleks vastavalt struktureerida selliste tingimuste kategooriate ümber, kajastades rahastu eesmärke.

- (71) Ukraina peaks Ukraina kava koostamisel ja rakendamisel eelkõige arvesse võtma oma piirkondade ja kohalike omavalitsuste olukorda, pidades silmas nende konkreetseid taaste- ja ülesehitus-, reformi-, moderniseerimis- ja detsentraliseerimisvajadusi, ning seda tuleks teha piirkondlike, kohalike, linna ja muude ametiasutustega ning kodanikuühiskonna organisatsioonidega sisukalt konsulteerides, kooskõlas mitmetasandilise valitsemise põhimõttega ja võttes arvesse alt-üles-lähenemisviisi. Arvesse tuleks võtta kohalikke taastekavasid, kui need on olemas. Sellega seoses peaks Ukraina kava eelkõige edendama Ukraina piirkondade ja kohalike omavalitsuste majanduslikku, sotsiaalset, keskkonnaalast ja territoriaalset arengut, toetama detsentraliseerimisreformi kogu Ukrainas ja lähenemist liidu standarditele. Ukraina kava peaks samuti tagama riigi tasandist madalama tasandi ametivõimude, eelkõige kohalike omavalitsuste kaasamise otsuste tegemisse toetuse kasutamise kohta kohaliku tasandi ülesehitusel, ning tagama, et selliste riigi tasandist madalama tasandi ametivõimude valitavate ja elluviidavate ülesehitusprojektide osakaal toetuses on piisavalt suur.
- (72) Oluline prioriteet on viia Ukraina mitmetasandilise valitsemise jätkusuutliku ja pöördumatu elemendina lõpule detsentraliseerimisreform. See reform peaks hõlmama volituste selget piiritlemist kesk- ja kohaliku tasandi vahel, kohalike omavalitsuste asjakohaseid sisestruktuure ja kohalike omavalitsuste järelevalve proportsionaalset raamistikku kooskõlas Euroopa kohaliku omavalitsuse hartaga, samuti töö jätkamist selle nimel, et anda kohalikele omavalitsustele avalik-õigusliku juriidilise isiku staatus, lähtudes Euroopa tavast ja kooskõlas Ukraina põhiseadusliku korraga.

- (73) Ukraina kavas tuleks esitada ühtlasi üksikasjalik kirjeldus Ukraina süsteemi ja kavandatud meetmete kohta, mille abil tulemuslikult ennetada, avastada ja kõrvaldada normide rikkumisi, korrupsiooni ning eelkõige pettusi, igasuguseid korrupsiooni vorme, sealhulgas suurkorruptsiooni, või muid ebaseaduslikke tegevusi, mis kahjustavad liidu finantshuve, ja huvide konflikte, üksikasjalik kirjeldus süsteemi ja kavandatud meetmete kohta, mille abil tulemuslikult uurida selliseid kuritegusid ja esitada süüdistusi selliste kuritegude eest, mis mõjutavad rahastust antavaid vahendeid, ning korra kohta, mille eesmärk on vältida rahastust ja muudest liidu programmidest või teiste abiandjate poolt toeltrahastamist. Ukraina kava raames võetavad meetmed peaksid asjakohasel juhul aitama tagada tõhusa ja läbipaistva juhtimis- ja kontrollisüsteemi. Ukraina peaks sellised meetmed rakendama esialgseteks kuupäevadeks, mis tuleks olenevalt meetmest määrata sobivale ajale rahastu rakendamisperioodi kestel.
- (74) Komisjon peaks hindama Ukraina kava käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide loetelu alusel. Kui Ukraina kavale antakse positiivne hinnang, peaks komisjon esitama ettepaneku Ukraina kava heakskiitmiseks nõukogu poolt.

- (75) Võttes arvesse rahastu rakendamise ebakindlust ja paindlikkuse vajadust, peaks Ukrainal olema võimalik esitada komisjonile põhjendatud taotlus teha ettepanek muuta nõukogu rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Ukraina kavale antud hinnang, kui Ukrainal ei ole objektiivsete asjaolude tõttu enam võimalik Ukraina kava kas osaliselt või täielikult (koos asjakohaste kvalitatiiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkidega) ellu viia. Ka komisjon peaks saama kokkuleppel Ukrainaga esitada ettepaneku kõnealuse nõukogu rakendusotsuse muutmiseks, eelkõige selleks, et võtta arvesse olukorra muutumist, tänu millele on võimalik ambitsioone suurendada, või kättesaadavate summade muutumist. Ukrainal peaks samuti olema võimalik esitada põhjendatud taotlus Ukraina kava muutmiseks, sealhulgas tehes asjakohasel juhul ettepanekuid lisade kohta, et võtta arvesse täiendavaid rahalisi vahendeid, mis on kättesaadavad teistelt abiandjatelt või muudest allikatest.
- (76) Ukraina kavale peaks olema võimalik anda rahalist toetust laenu vormis. Ukraina kiireloomulisi rahastamisvajadusi arvestades on asjakohane anda finantsabi mitmekesistatud rahastamisstrateegia alusel, mis on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 220a ühtse rahastamismeetodina, mis peaks suurendama liidu võlakirjade likviidsust ning liidu emissioonide atraktiivsust ja kulutõhusust.

- (77) Pidades silmas Venemaa agressioonisõjast põhjustatud olukorda Ukrainas ja selleks, et toetada Ukrainat pikaajalise stabiilsuse saavutamisel, on asjakohane anda Ukrainale väga soodsatel tingimustel laene, mille maksimaalne tagasimaksetähtaeg on 35 aastat ja mille põhisumma tagasimaksmine ei alga enne 2034. aastat. Samuti on asjakohane teha erand määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõike 5 punktist e ja anda liidule võimalus katta ajavahemikul 1. jaanuarist 2024 kuni 31. detsembrini 2027 intressikulud (rahastamiskulud ja likviidsuse juhtimise kulud) ning loobuda halduskuludest (halduslikest üldkuludest tulenevad teenusekulud), mille peaks muidu tasuma Ukraina. Toetust laenukasutuse kulutusteks tuleks anda rahastamisvahendina, mida peetakse rahastust antava toetuse tulemuslikkuse tagamiseks asjakohaseks määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõike 1 tähenduses.
- (78) Ukrainal peaks olema võimalik taotleda intressitoetust ja halduskuludest loobumist igal aastal.
- (79) Erandina määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõikest 3 ei tohiks käesoleva määruse kohastest laenudest tulenevat finantskohustust katta kõnealuse määrusega loodud välistegevuse tagatisega. Rahastust laenudena antav toetus peaks olema finantsabi määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõike 1 tähenduses. Võttes arvesse finantsriske ja eelarve katvust, ei tohiks rahastust laenudena antava toetuse jaoks ette näha üle ülemmäära tagatavaid eraldisi ning erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõikest 1 ei tohiks kehtestada eraldiste määra.

- (80) Oluline on tagada Ukrainale liidu toetuse andmisel nii paindlikkus kui ka programmeeritavus ja stabiilsus. Selleks peaksid rahastust tehtavad maksed toimuma kindlaksmääratud kvartaligraafiku kohaselt, sõltuvalt rahaliste vahendite kättesaadavusest, tuginedes Ukraina esitatud maksetaotlusele ja pärast seda, kui komisjon on hinnanud, kas asjaomased tingimused on rahuldavalt täidetud. Positiivse hinnangu korral peaks komisjon põhjendamatu viivitusega esitama ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta, millega kinnitatakse maksetingimuste rahuldav täitmine. Selle nõukogu rakendusotsuse alusel peaks komisjon võtma vastu otsuse, millega antakse luba väljamakse tegemiseks. Kui mõni tingimus ei ole Ukraina kava heakskiitmise otsuses sätestatud esialgse ajakava kohaselt täidetud, peaks komisjon nendele tingimustele vastava summa maksest maha arvama, järgides osalise makse puhuks kehtestatud meetodikat. Vastavad välja maksmata jäetud vahendid võib välja maksta järgmise makseperioodi jooksul ja kuni 12 kuud pärast esialgses ajakavas sätestatud algset tähtaega, kui tingimused on täidetud.
- (81) Et Ukrainale oleks kättesaadav piisav rahastus, millega rahuldada oma makrotasandi finantsstabiilsuse vajadusi ning alustada riigi taastamist, ülesehitamist ja moderniseerimist, peaks Ukraina saama kuni 7 % laenuna antavast toetusest eelmaksetena, sõltuvalt rahaliste vahendite kättesaadavusest ja eeldusel, et Ukrainale rahastust toetuse andmise eeltingimus on täidetud.

- (82) Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 116 lõigetest 2 ja 5 on asjakohane hakata maksetähtaega arvestama alates Ukrainale väljamakse tegemiseks loa andva otsuse teatavakstegemise kuupäevast, ning välistada komisjonilt Ukrainale viivise maksmine.
- (83) Võttes arvesse vajadust tagada Ukraina jätkuv makrotasandi finantsstabiilsus, tuleks juhul, kui raamlepingut ei allkirjastata või Ukraina kava vastu ei võeta, anda Ukrainale erakorralist toetust kuni kuus kuud alates 1. jaanuarist 2024. Kõnealuse toetuse andmise eelduseks peaks Ukraina tegema rahuldavaid edusamme Ukraina kava koostamisel ning tingimused, mis lepitakse kokku komisjoni ja Ukraina vahelises vastastikuse mõistmise memorandumis. Selles vastastikuse mõistmise memorandumis tuleks määrata eeskätt kindlaks poliitikatingimused, esialgne finantsplaneering ja aruandlusnõuded, mis on proportsionaalsed rahastamise kestusega. Nimetatud poliitikatingimused peaksid hõlmama kohustust järgida usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid, keskendudes korrupsiooni- ja rahapesuvastasele võitlusele, samuti tulude haldamise parandamise meetmetele, ning tuginema meetmetele, mille Ukraina on varasemate makromajandusliku finantsabi programmide raames juba rakendanud.

- (84) Rahastu rakendamise läbipaistvus on liidu toetuse saamise oluline nõue. Ukraina peaks kaks korda aastas avaldama andmed isikute ja üksuste kohta, kes saavad Ukraina kava kohaste reformide ja investeeringute elluviimiseks rahalisi vahendeid kokku enam kui 100 000 euroga samaväärses summas. Sellist teavet ei tohiks nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel avaldada, kui avalikustamine võib ohustada asjaomaste isikute või üksuste õigusi ja vabadusi või tõsiselt kahjustada saajate ärihuve. Raamleping peaks sisaldama täpseid reegleid ja ajakava Ukraina poolt andmete kogumise, andmete vormingu ning nende andmete komisjonile, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF), Euroopa Kontrollikojale ja asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuurile (EPPO) kättesaadavaks tegemise kohta.
- (85) Rahastu II samba raames tuleks luua investeerimisraamistik, mille eesmärk on toetada Ukraina ametiasutuste, erasektori ettevõtete, kohalike omavalitsuste, riigi osalusega ettevõtete või muude osalejate tehtavaid taaste- ja ülesehitusalaseid investeeringuid (edaspidi „Ukraina investeerimisraamistik“). Ukraina investeerimisraamistik peaks hõlmama Ukraina kavas kindlaks määratud prioriteete ning toetama selle eesmärke ja rakendamist. Ukraina investeerimisraamistiku juhtimisse tuleks kaasata Ukraina ametiasutused nii, nagu on asjakohane.

(86) Ukraina investeerimisraamistik peaks moodustama integreeritud rahastamispaketi, mis pakub Ukrainas rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja segarahastamistoimingute vormis rahastamisvõimet. Ukraina investeerimisraamistiku kohast toetust tuleks rakendada eelarve kaudse täitmise raames, kasutades eelkõige rahvusvaheliste finantsasutuste, Euroopa arengut rahastavate finantseerimisasutuste, kahepoolsete Euroopa finantsasutuste ja ekspordikrediidi agentuuride finants- ja tehnilist suutlikkust, sealhulgas nende osalemist omavahenditega investeeringutega seotud riski katmises. Kuna Ukraina taaste- ja ülesehitusinvesteeringute mahukus nõuab riskide jagamist, peab liit looma sihtotstarbelise tagatismehhanismi (edaspidi „Ukraina tagatis“). Ukraina tagatisega hõlmatud toimingud viiakse ellu kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 208 lõikega 4. Ekspordikrediidi agentuurid ja muud kaubanduse hõlbustamise toetust pakkuvad finantsasutused võivad tegutseda finantsvahendajatena. Ukraina tagatise rakendamisel ja haldamisel peaks komisjon tagama tiheda koordineerimise toetusega, mida antakse määrusega (EL) 2021/947 loodud Euroopa Kestliku Arengu Fondist+. Ukraina tagatisest peaksid kasu saama riiklikud, riigi tasandist madalama tasandi, mitteärilised ja äriüksused ning erasektor.

- (87) Arvestades Euroopa Investeeringispanga (EIP) aluslepingutest tulenevat rolli, peaks EIP olema partner Ukraina tagatisega hõlmatud toimingute elluviimisel. Seetõttu tuleks EIP Grupile usaldada kuni 31. detsembrini 2025 Ukraina tagatisest 25 % suuruse sihtotstarbelise esialgse miinimumsumma rakendamine selliste toimingute jaoks, millesse on kaasatud riiklikud vastaspoolled ja riigi tasandist madalama tasandi mitteärilised vastaspoolled. Selleks et tagada Ukraina tagatise täielik kasutamine, tuleks pärast seda kuupäeva teha sihtotstarbeliste summade kasutamata osa kättesaadavaks kõigile rahastamiskõlblikele vastaspooltele igat liiki toimingute jaoks.
- (88) Rahastamiskõlblikud vastaspoolled peaksid esitama komisjonile taotluse korral lisateabe, mis on vajalik käesolevast määrusest tulenevate komisjoni kohustuste täitmiseks, ning teabe inimõiguste ning sotsiaalsete, töö- ja keskkonnastandardite järgimise kohta.
- (89) Kõik rahastamiskõlblikud vastaspoolled ja rahastamiskõlblikud volitatud üksused peaksid tegema kõik endast oleneva, et vältida korruptiivset tegevust, soosiklust või ressursside jaotamise või kasutamise põhjendamatut piirkondlikku või valdkondlikku kontsentreerumist ning sellest teatada ja selle vastu võidelda, ning peaksid asjakohasel juhul koostama neid aspekte käsitleva spetsiaalse aruande või nõudma sellise auditi tegemist.

- (90) Rahastust antava toetuse paindlikkust tuleks suurendada, nähes ette Ukraina tagatise (mida võidakse anda järk-järgult) paindliku rakendamise. On asjakohane teha erand määrusest (EL, Euratom) 2018/1046, et eraldiste moodustamine kuni 31. detsembrini 2027 oleks võrdne antud tagatisele vastava eraldiste summaga, mitte eraldiste kogusummaga. Erand peaks hõlmama ka võimalust moodustada eraldised järk-järgult, et võtta arvesse rahastu eesmärke toetavate rahastamis- ja investeerimistoimingute valikul ja rakendamisel tehtud edusamme.
- (91) Selleks et kõnealuse samba vahendeid tõhusalt kasutada, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, millega muuta Ukraina tagatise eraldiste määra. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil ning et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes³³ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

³³ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (92) Erasektori investeeringute hõlbustamiseks ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete arengu edendamiseks on vaja eraldada vähemalt 15 % Ukraina tagatise raames antavatest tagatistest idufirmadele ning komisjoni soovitus 2003/361/EÜ³⁴ lisa artiklis 2 määratletud mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) ning jälgida vahendite sellise osa eraldamist ja anda selle kohta aru.
- (93) Rahastu III sambast antava toetuse peamine eesmärk peaks olema järkjärguline kohandumine liidu õigusnormide, standardite, poliitika ja tavadega („*acquis*’ga“), pidades silmas tulevast liidu liikmesust, aidates seeläbi kaasa Ukraina kava rakendamisele. Selles protsessis tuleks arvesse võtta ka selliste rahvusvaheliste organite nagu Euroopa Nõukogu ja Veneetsia komisjoni asjakohaseid soovitusi. Toetuse eesmärk peaks olema ka demokraatlike ja õigusasutuste, sealhulgas kohtute tugevdamine ning sidusrühmade, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse, sealhulgas nende avaliku kontrolli teostaja rolli tugevdamine.
- (94) III samba vahendeid tuleks kasutada ka rahastu laenukasutuse kulude ning Ukrainale suunatud varasemast toetusest tulenevate kindlaksmääratud laenukasutuse kulude ja eelarveliste tagatiste katteks ette nähtud eraldiste rahastamiseks.

³⁴ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

(95) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013³⁵, määrusele (EL, Euratom) 2018/1046, nõukogu määrustele (EÜ, Euratom) nr 2988/95³⁶, (Euratom, EÜ) nr 2185/96³⁷ ja (EL) 2017/1939³⁸ tuleb liidu finantshuve kaitsta tulemuslike meetmetega, sealhulgas selliste meetmetega, mis käsitlevad normide rikkumiste, pettuste, korruptsiooni, huvide konfliktide ja topeltrahastamise ennetamist, avastamist, kõrvaldamist ja uurimist ning kadumaläinud, alusetult makstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmist, ning meetmetega, millega tulemuslikult uurida rahastust eraldatud vahendeid mõjutavaid kuritegusid, esitada nende eest süüdistusi ning viia need kohtu ette. Euroopa Prokuratuuril on määruse (EL) 2017/1939 kohaselt õigus uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid ja esitada nende eest süüdistusi. Ukraina pädevad asutused peaksid menetlema viivitamata Euroopa Prokuratuuri ja liikmesriikide pädevate asutuste vastastikuse õigusabi taotlusi ja väljaandmistaotlusi, mis on seotud rahastu vahendeid mõjutavate kuritegudega.

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

³⁶ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95, Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

³⁷ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

³⁸ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

- (96) Eelkõige peaks OLAFil olema vastavalt määrustele (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 õigus korraldada haldusuurimisi, sealhulgas kohapealseid pistelisi kontrole ja inspekteerimisi, et avastada ja teha kindlaks, kas on esinenud pettusi, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust, ning teavitada kõigist kuritegudest Euroopa Prokuratuuri kooskõlas määruse (EL) 2017/1939 artikli 24 lõikega 1.
- (97) Komisjon peaks püüdma teha Ukrainale kättesaadavaks ühtse integreeritud ja koostalitlusvõimelise teabe- ja seiresüsteemi, sealhulgas ühtse andmekaeve- ja riskihindamisvahendi, mille kaudu teha asjakohased andmed kättesaadavaks ja analüüsida neid kooskõlas liidu andmekaitsepõhimõtete ja kohaldatavate andmekaitsealaste õigusnormidega. Kui selline süsteem on kättesaadav, peaks Ukraina seda kasutama ja sisestama sinna asjakohased andmed, sealhulgas kasutades III samba kohast toetust. Need andmed peaksid võimaldama komisjonil ja asjaomastel Ukraina ametiasutustel, kes vastutavad rahaliste vahendite kasutamise ja kontrollimise eest, hinnata riske ja ennetada normide rikkumist.
- (98) Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2018/1046 tuleks komisjonile, OLAFile, Euroopa Kontrollikojale ja Euroopa Prokuratuurile anda vajalikud õigused ja juurdepääs, sealhulgas kolmandate isikute poolt, kes on kaasatud liidu vahendite kasutamisse. Ukraina peaks komisjonile teada andma ka rahaliste vahendite kasutamisega seotud normide rikkumistest.

- (99) Sisekontrollisüsteemide, sealhulgas eelkontrollide tugevdamine, võitlus igasuguse korrupsiooni, soosikluse või pettuste vastu, läbipaistvuse, kindla, aruandekohustusega ja läbipaistva halduse ning tõhusa avaliku sektori finantsjuhtimise edendamine on Ukraina jaoks olulised reformiprioriteedid ning neid tuleks rahastust toetada.
- (100) Komisjon peaks tagama rahastu kasutamisel liidu finantshuvide tulemusliku kaitsmise. Seetõttu tuleks luua sõltumatu audiitornõukogu, kes annaks komisjonile teavet vahendite võimaliku halva haldamise kohta. Selline teave tuleks teha kättesaadavaks OLAFile ja asjakohasel juhul asjaomastele Ukraina ametiasutustele. Komisjonil peaks olema õigus liidu delegatsiooni abiga kontrollida korrapäraselt, kuidas Ukraina rakendab rahalisi vahendeid kogu projekti käigus. Audiitornõukogu peaks tagama korrapärase dialoogi ja koostöö Euroopa Kontrollikoja ning Ukraina kontrollikojaga.

- (101) Kuigi proportsionaalsuse põhimõtet ja rahastu toimimise konkreetseid tingimusi arvesse võttes vastutab rahastu rakendamise eest kooskõlas kohaldatavate standarditega eeskätt Ukraina, peaks komisjonil olema võimalik saada Ukrainalt sellega seoses piisav kindlus. Selleks peaks Ukraina võtma Ukraina kavas kohustuse parandada oma praegust juhtimis- ja kontrollisüsteemi ning nõuda sisse väärkasutatud summad. Ukraina peaks looma seiresüsteemi, mille kogutud teavet kasutatakse iga-aastase eduaruande koostamiseks. Ukraina peaks rahastust toetatavate meetmetega seoses koguma andmeid ja teavet, mille alusel ennetada, avastada ja kõrvaldada normide rikkumisi, pettusi, korruptsiooni ja huvide konflikte. Raamlepingus ning rahastamis- ja laenulepingutes tuleks sätestada Ukraina kohustused tagada Ukraina kava meetmete rakendamiseks rahalisi vahendeid saavate isikute ja üksuste kohta piisavate andmete, sealhulgas tegelikke kasusaajaid käsitleva teabe kogumine ja kättesaadavus kooskõlas liidu andmekaitsepõhimõtete ja kohaldatavate andmekaitsealaste õigusnormidega.
- (102) Liidu finantshuve tuleks kaitsta ka siis, kui vahendeid rakendatakse eelarve otsese täitmise raames toetuste ja hangete kaudu ning eelarve kaudse täitmise raames koos sambapõhiselt hinnatud üksustega, eelkõige rahastu II ja III sambast. Rahastust liidu rahalisi vahendeid eelarve kaudse täitmise raames rakendada tuleks valida ainult sambapõhiselt hinnatud üksused.

- (103) Rahastust antavat toetust tuleks rakendada määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu.
- (104) Ukraina kommunikatsioonisuutlikkust tuleks suurendada, et tagada üldsuse toetus liidu väärtustele ja liidu liikmesusest tulenevale kasule ja kohustustele ning nende mõistmine, võideldes samal ajal desinformatsiooniga ja infoga välisriigist lähtuva manipuleerimisega ning kaitstes tugevat ja vaba mitmekesist meediat. Samuti tuleks tagada liidupoolse rahastamise nähtavus.
- (105) Komisjon peaks tagama, et kasutusele võetakse selged seire- ja hindamismehhanismid, mis tagavad liidu eelarve täitmisel tulemusliku vastutuse ja läbipaistvuse ning käesoleva määruse eesmärkide saavutamise edenemise tulemusliku hindamise.
- (106) Komisjon peaks rahastu raames antava toetuse rakendamist hindama igal aastal. See peaks võimaldama käesoleva määrusega loodud komiteel saada komisjoni abistamiseks piisavat teavet. Rakendamise tulemuslikuks seireks peaks Ukraina kord aastas esitama rakendamise kohta eduaruande. Kõnealune aruanne tuleks teha kättesaadavaks ka Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Sellised Ukraina valitsuse koostatud aruanded peaksid asjakohaselt kajastuma Ukraina kavas. Rahastu II ja III sambast antavate liidu rahaliste vahendite saajatele tuleks kehtestada proportsionaalsed aruandlusnõuded.

- (107) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulitused. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011³⁹.
- (108) Võttes arvesse Ukrainale rahastust antava toetuse finantsmõju ja rahastu rakendamiseks tehtavate teatavate otsuste tagajärgi Ukraina eriolukorda silmas pidades, tuleks käesolevas määruses kindlaks määratud juhtudel anda erandkorras rakendamisolulitused nõukogule.
- (109) Komisjon peaks võtma nõuetekohaselt arvesse nõukogu otsust 2010/427/EL⁴⁰ ja asjakohasel juhul Euroopa välisteenistuse rolli, eelkõige liidu toetuse eeltingimuse täitmise seires, Ukraina kava hindamisel ja Ukraina investeerimisraamistiku kohta nõuandeid kogudes.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisolulituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁴⁰ Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/427/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine (ELT L 201, 3.8.2010, lk 30).

- (110) Kuna käesoleva määruse eesmärgid ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (111) Selleks et tagada asjaomases poliitikavaldkonnas toetuse andmise järjepidevus, peaks käesolev määrus jõustuma kiireloomulisena järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega luuakse Ukraina rahastu (edaspidi „rahastu“) ajavahemikuks 2024–2027.

Selles sätestatakse rahastu eesmärgid, rahastamine ja eelarve aastateks 2024–2027, selle raames liidu poolt pakutava rahastuse vormid ja vastavate rahaliste vahendite andmise reeglid.

2. Rahastu raames antakse Ukrainale toetust järgmisest kolmest sambast:
 - a) I sammas: rahaline toetus, mida antakse Ukrainale Ukraina kava elluviimiseks vajalike reformide ja investeeringute tegemiseks ning riigi makrotasandi finantsstabiilsuse säilitamiseks, nagu on sätestatud III peatükis;
 - b) II sammas: spetsiaalne Ukraina investeerimisraamistik, et toetada investeeringuid ja tagada juurdepääs rahastamisele, nagu on sätestatud IV peatükis;

- c) III samm: tehniline abi ja sellega seotud toetus Ukrainale liiduga ühinemisega seotud reformide kavandamiseks ja elluviimiseks ning Ukraina haldussuutlikkuse suurendamiseks, laenukasutuse kulutusteks antavad toetused ja eraldised, samuti muu asjaomane tegevus, nagu on sätestatud V peatükis.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „meetmed“ – Ukraina kava kohased reformid ja investeeringud;
- 2) „tingimused“ – kvalitatiivsed või kvantitatiivsed vahe-eesmärgid majandus- ja finantsstabiilsuse säilitamiseks või Ukraina kava kohaste reformide ja investeeringute elluviimiseks;
- 3) „segarahastamistoiming“ – liidu eelarvest toetatav toiming, mille puhul kombineeritakse liidu eelarvest antav tagastamatu või tagastatav toetus või mõlemad arengut rahastavate või muude avalik-õiguslike või erasektori finantsasutuste, sealhulgas ekspordikrediidi agentuurid, või investorite antava tagastatava toetusega.

Artikkel 3
Rahastu eesmärgid

1. Rahastu üldeesmärgid on toetada Ukrainat:
 - a) Venemaa agressioonisõja sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnaalaste tagajärgedega tegelemisel, aidates seeläbi kaasa riigi rahulikule taastumisele, ülesehitamisele, taastamisele ja moderniseerimisele ning Ukraina ühiskonna sõjajärgsele taastumisele, sealhulgas luues riigisisestele põgenikele ja ajutise kaitse all olevatele isikutele tagasipöördumist toetavad sotsiaalsed ja majanduslikud tingimused;
 - b) sotsiaalse ja territoriaalse sidususe, demokraatia, majanduse ja keskkonna vastupidavuse edendamisel, liidu ja maailma majandusse ja turgudele järkjärgulise integreerumise edendamisel ning liidu standarditele ülespoole suunatud majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnaalase lähenemise edendamisel;
 - c) liidu väärtustega vastavusse viimiseks vajalike poliitiliste, institutsiooniliste, õigus-, haldus-, sotsiaal- ja majandusreformide vastuvõtmisel ja elluviimisel ning oma õigusnormide järk-järgult vastavusse viimiseks liidu normide, standardite, poliitika ja tavadega (edaspidi „*acquis*“), pidades silmas tulevast liidu liikmesust, aidates seeläbi kaasa vastastikusele stabiilsusele, julgeolekule, rahule, jõukusele ja kestlikkusele.

2. Rahastu erieesmärgid on:

- a) aidata säilitada riigi makrotasandi finantsstabiilsus ning leevendada Ukraina välis- ja siserahastamise piiranguid, et tagada Ukraina riigi jätkuv toimimine;
- b) taastada ja moderniseerida sõjas kahjustatud taristut (nt energiataristu, veesüsteemid, riigisiseseid ja piiriüleseid transpordivõrgud, sealhulgas raudteed, maanteed, sillad ja piiriületuspunktid ning haridus- ja kultuuritaristu) ning edendada tänapäevast, täiustatud ja vastupidavat taristut;
- c) aidata kaasa demineerimisele ja muudele miinivastastele tegevustele; taastada toidutootmissuutlikkus; aidata lahendada sotsiaalseid ja terviseprobleeme, sealhulgas vaimse tervise probleeme, ning parandada ja tugevdada sotsiaalhoolekandesüsteeme ja nende kättesaadavust, eelkõige selliste konkreetsete rühmade puhul nagu veteranid, riigisiseseid põgenikud, üksikvanemad, sõjalesed, lapsed, eriti vanemliku hoolitsuseta lapsed, puuetega inimesed, vähemused, noored ja eakad ning muud kaitsetus olukorras olevad isikud;
- d) tugevdada julgeolekut seoses hübriidohtude, näiteks küberohtudega, samuti tugevdada desinformatsioonile ning välisriigist lähtuvale infoga manipuleerimisele ja sekkumisele vastupanu võimet;

- e) edendada üleminekut kestlikule, kliimanetraalsele ja kaasavale majandusele ning stabiilsele investeerimiskeskonnale;
- f) toetada Ukraina integreerimist siseturule; remontida, taastada, kaitsta ja täiustada sotsiaalseid taristuid, näiteks elamuid, sotsiaal-, spordi-, noorte- ja tervishoiurajatisi, koole ja kõrgharidusasutusi; tugevdada majanduslikku ja sotsiaalset arengut ja kaasamist, pöörates erilist tähelepanu naistele, samuti noortele, sealhulgas kvaliteetse hariduse, koolituse, ümberõppe ja oskuste täiendamise ning tööhõivepoliitika kaudu, sealhulgas teadlaste jaoks;
- g) edendada teadust ja teadusuuringuid; toetada loomesektorit ja sõltumatut meediat; toetada kultuuri ja kultuuripärandit, sealhulgas kultuuritaristut; tugevdada strateegilisi majandussektoreid; edendada institutsioonilist investeringute ja konkurentsiraamistikku, et võimestada üksikisikuid ja ettevõtjaid, keskendudes VKEdele ja innovatsioonile, muu hulgas edendades võrdseid võimalusi juurdepääsuks rahastamisele, olenemata ettevõtete suurusest, arendada tänapäevaseid, konkurentsivõimelisi ja kestlikke tooteid ja teenuseid; toetada kestlikku põllumajandust ja maaelu arengut, vesiviljelust ja kalandust, sealhulgas nende vastavusseviimist liidu standardite ja kontrollisüsteemidega toiduohutuse ning looma- ja taimetervise, sealhulgas loomade heaolu valdkonnas; reformida Ukraina finants- ja pangandussektorit, parandades laenude ja kindlustuskatte kättesaadavust;

- h) tugevdada veelgi õigusriiki, demokraatiat, inimõiguste ja põhivabaduste austamist, sealhulgas tugevdades demokraatlikke institutsioone, eelkõige ülemraadat, samuti piirkondlikke ja kohalikke esindusorganeid ning nende järelevalve- ja uurimisvolitusi avalike vahendite jaotamise ja neile juurdepääsu üle; edendada sõltumatut kohtusüsteemi, toetada jõupingutusi oligarhia kaotamiseks, tugevdada võitlust pettuste, igasuguse korrupsiooni, sealhulgas suurkorrupsioon, organiseeritud kuritegevuse, maksudest kõrvalehoidmise ja maksupettuste, maksustamise vältimise ning tulirelvade ja kultuuripärandiga ebaseadusliku kauplemise vastu; tugevdada rahvusvahelise õiguse järgimist;
- i) tugevdada meediavabadust ja meedia sõltumatust ning loomingu- ja akadeemilist vabadust ning kodanikuühiskonnale soodsat keskkonda; edendada sotsiaaldialoogi ja kodanikuühiskonna kaasamist; edendada mittediskrimineerimist, et tagada ja tugevdada kõigi vähemuste kuuluvate isikute austamist, samuti soolise võrdõiguslikkuse edendamist, naiste ja tütarlaste mõjuvõimu üldist suurendamist ning laste ja puuetega inimeste õigusi; suurendada avaliku halduse tulemuslikkust; edendada juurdepääsu teabele, ja kodanikuühiskonna osalemist otsuste tegemises ja avalikus kontrollis ning toetada läbipaistvust, struktuurireforme ja head valitsemistava kõikidel tasanditel, sealhulgas riigi rahanduse juhtimisel ning riigihangete, konkurentsi ja riigiabi valdkonnas; toetada algatusi ja organeid ning organisatsioone, mis on seotud demokraatia, rahvusvahelise õiguse ja korrupsioonivastase võitluse alaste jõupingutuste toetamise ja täitmise tagamisega Ukrainas;

- j) arendada ja tugevdada looduskaitset, kestlikku ja õiglast rohepööret kõigis majandussektorites, sealhulgas Ukraina üleminekut kliimaneutraalsusele kooskõlas Pariisi kokkuleppega; suurendada teadlikkust keskkonnakuritegudest ja tõhustada nendevastast võitlust; edendada digiüleminekut kui kestliku arengu ja kaasava majanduskasvu eeldust; toetada looduskeskkonna taastamist sõjategevusest põhjustatud keskkonnakahjustest ning aidata kaasa saastest puhastamisele, demineerimistöodele ja muude sõjategevusest mahajäänud lõhkekehade ning sõjategevusest põhjustatud reostuse likvideerimisele;
- k) toetada poliitilist ja halduslikku detsentraliseerimist ja kohalikku arengut, eelkõige toetades sisulist konsulteerimist ja kõikide valitsemistasandite võrdseid võimalusi rahalistele vahenditele juurdepääsul avatud, õiglaste, neutraalsete ja läbipaistvate menetluste kaudu;
- l) toetada piiriülest koostööd Ukrainaga piirnevate liikmesriikidega sellistes valdkondades nagu kaubandus, keskkonnakaitse ja võitlus rahvusvahelise kuritegevuse vastu, tingimusel et Ukraina jääb asjaomaste rahaliste vahendite ainsaks saajaks.

Artikkel 4
Üldpõhimõtted

1. Rahastu raames tehtav koostöö põhineb arengu tulemuslikkuse põhimõtetel ja edendab neid asjakohasel juhul kõigi abiandmisviiside puhul, nimelt: Ukraina isevastutus arenguprioriteetide eest, tulemustele orienteeritus, kaasavad arengupartnerlused, läbipaistvus ja vastastikune vastutus. Rahastu raames püütakse tagada vahendite tasakaalustatud ja vajaduspõhine jaotamine ja kasutamine ning projektide asjakohane geograafiline tasakaalustatus.
2. Rahastust antav toetus lisandub muudest liidu programmide ja rahastamisvahenditest antavale toetusele. Käesoleva määruse alusel rahastamiskõlblik tegevus võib saada toetust ka muudest liidu programmide ja rahastamisvahenditest, kui selline toetus ei kata samu kulusid.

3. Et edendada oma tegevuse ja algatuse vastastikust täiendavust, sidusust ja tõhusust, teevad komisjon ja liikmesriigid koostööd ja püüavad vältida dubleerimist käesoleva määruse alusel antava toetuse ning liidu, liikmesriikide, kolmandate riikide, mitmepoolsete ja piirkondlike organisatsioonide ja üksuste, näiteks rahvusvaheliste organisatsioonide ja asjaomaste rahvusvaheliste finantsasutuste, asutuste ja liiduväliste abiandjate antava muu toetuse vahel, kooskõlas välisabi valdkonna tegevuse jõulisemaks koordineerimiseks kehtestatud põhimõtetega, sealhulgas tõhustatud koordineerimise kaudu liikmesriikidega kohalikul tasandil ning poliitika ja korra ühtlustamise kaudu, eelkõige rahvusvaheliste arengu tulemuslikkuse põhimõtete ühtlustamise kaudu. Toetuse dubleerimise vältimiseks, suurendades samal ajal Ukraina ametiasutuste isevastutust ja lihtsustades haldustööd, lõimitakse rahastust antav toetus võimalikult suures ulatuses rahvusvahelistesse jõupingutustesse, mida tehakse Ukraina taastumist toetava finantsstruktuuri loomiseks, ning koordineeritakse seda asjaomaste abiandjate ja rahvusvaheliste finantsasutustega.

4. Rahastu raames toimuv tegevus peab, niivõrd kui see on sõjast räsitud riigis võimalik, vastama liidu kliima- ja keskkonnastandarditele. Selles tegevuses peavoolustatakse kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist, keskkonnakaitset ja elurikkuse säilitamist, inimõigusi, demokraatiat, soolist võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimist, kui see on asjakohane, katastroofiohu vähendamist ja energiataristu ohutust ning toetatakse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamist, edendades integreeritud tegevusi, mis võivad olla mitmeti kasulikud ja täita mitut eesmärki sidusal viisil, aidates kaasa vaesuse vähendamisele ning edendades rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi. Niivõrd kui see on võimalik, välditakse nende tegevuste käigus varade kasutuskõlbmatuks muutumist, järgitakse põhimõtet „ära tekita kahju“ ning kestlikkuse integreerimise lähenemisviisi, mis on Euroopa rohelise kokkuleppe alus, ning juhendatakse samuti põhimõttest „mitte kedagi ei tohi kõrvale jätta“.
5. Rahastu raames ei toetata tegevusi ega meetmeid, mis on vastuolus Ukraina riikliku energia- ja kliimakavaga, kui see on olemas, või Pariisi kokkuleppe kohase Ukraina riiklikult kindlaksmääratud panusega, millega edendatakse investeeringuid fossiilkütustesse või mis põhjustab märkimisväärset kahjulikku mõju keskkonnale või kliimale või elurikkusele, välja arvatud juhul, kui sellised tegevused või meetmed on rangelt vajalikud rahastu eesmärkide saavutamiseks, võttes arvesse vajadust taastada ja moderniseerida taristu ning taastada looduskeskkond, mis on sõja tõttu kahjustada saanud, viisil, mis tagaks selle vastupidavuse, ning juhul kui nendega kaasnevad asjakohasel juhul sobivad meetmed sellise mõju vältimiseks, ennetamiseks või vähendamiseks ja võimaluse korral korvamiseks.

6. Kooskõlas kaasava partnerluse põhimõttega püüab komisjon tagada asjakohasel juhul demokraatliku kontrolli, mis seisneb selles, et Ukraina valitsus konsulteerib ülemraadaga vastavalt Ukraina põhiseaduslikule korrale, samuti asjaomaste sidusrühmadega – sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonnaga, sealhulgas vähekaitstud rühmadega, võimaldamaks neil osaleda rahastust rahastamiseks sobivate tegevuste ülesehituse ja rakendamise kujundamises ning asjaomastes järelevalve-, kontrolli- ja hindamisprotsessides olenevalt sellest, mis on asjakohane. Selle konsulteerimise eesmärk on kajastada Ukraina ühiskonna ja äriühingute pluralismi ja Ukraina eri kogukondade kaasatust. Kõigi konsultatsioonide puhul võetakse nõuetekohaselt arvesse naiste osalemist. Komisjon soodustab asjaomaste sidusrühmade vahelist koordineerimist ja aitab tugevdada kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkust. Lisaks tagab komisjon, et Ukraina kodanikuühiskonnal, sealhulgas valitsusvälistel organisatsioonidel, on võimalik asjakohaste püsikanalite kaudu komisjonile otse teatada kõigist avastatud normide rikkumistest ning saata komisjonile arvamusi Ukraina kava Ukraina valitsuse poolt rakendamise ja kavas sisalduvate meetmete hindamise kohta.

7. Komisjon tagab tihedas koostöös liikmesriikide ja Ukrainaga, et täidetakse liidu võetud kohustus suurendada toetuse kättesaadavaks tegemise läbipaistvust ja asjaomast aruandekohustust, sealhulgas edendades sisekontrollisüsteemide ja pettustevastase poliitika rakendamist ja karmistamist. Komisjon teeb teabe toetuse mahu ja jaotuse kohta avalikult kättesaadavaks ühtse veebiportaali kaudu ning tagab, et andmed on ajakohased, hõlpsalt juurdepääsetavad ja kättesaadavad masinloetavas vormingus.

Artikkel 5

Rahastust antava toetuse eeltingimus

1. Rahastust Ukrainale antava toetuse eeltingimus on see, et Ukraina jätkab tulemuslike demokraatlike mehhanismide, sealhulgas parlamentaarse mitmeparteisüsteemi ja õigusriigi järgimist ja austamist ning tagab jätkuvalt inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamise.

2. Komisjon seirab lõikes 1 sätestatud eeltingimuse täitmist enne rahastust Ukrainale väljamaksete tegemist ja kogu rahastust toetuse andmise perioodil, võttes nõuetekohaselt arvesse komisjoni korralist laienemisaruanne. Komisjon võtab selles protsessis arvesse rahvusvaheliste organite, näiteks Euroopa Nõukogu ja selle Veneetsia komisjoni asjakohaseid soovitusi. Enne Ukrainale väljamaksete tegemist teavitab komisjon nõukogu lõikes 1 sätestatud eeltingimuse täitmisest. Kui komisjon leiab, et eeltingimust ei ole täidetud või see ei ole enam täidetud, esitab ta nõukogule ettepaneku rakendusotsuse kohta, millega peatatakse artiklis 26 osutatud maksed, olenemata artikli 16 lõikes 2 osutatud tingimuste täitmisest. Oma hinnangus võtab komisjon arvesse ka olukorda Ukrainas ja sõjaseisukorra kohaldamise tagajärgi Ukrainas. Komisjoni hinnang edastatakse samal ajal Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Kui komisjon asub Ukraina taotlusel või omal algatusel seisukohale, et eeltingimus on taas täidetud, esitab ta nõukogule ettepaneku rakendusotsuse kohta, millega maksete peatamine tühistatakse. Käesoleva lõike kohaldamisel teeb nõukogu otsuse üldjuhul ühe kuu jooksul alates komisjoni ettepaneku saamisest.

II peatükk

Rahastamine ja rakendamine

Artikkel 6

Eelarve

1. Rahastu rakendamiseks vajalikud vahendid peavad olema kättesaadavad iga-aastase eelarvemenetluse raames kasutusele võetava Ukraina reservi kaudu kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2020/2093 artikliga 10b järgmises esialgses jaotuses:
 - a) 31 % tagastamatu rahalise toetusena vastavalt III peatükile;
 - b) 41 % IV peatüki kohaste kulude jaoks;
 - c) 26 % V peatüki kohaste kulude jaoks;
 - d) 2 % lõike 5 kohaste kulude jaoks, mida võib erandlikel asjaoludel suurendada, kuid need ei tohi mingil juhul ületada 2,5 %.

Esimese lõigu kohaselt tehakse kättesaadavaks vahendeid kogusummas kuni 17 000 000 000 eurot.

Käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu kohaselt kättesaadavaks tehtud vahendite eraldamisel võetakse eelkõige arvesse vajadust katta kulud vastavalt artiklile 23.

2. III peatüki kohaselt laenuna antav rahaline toetus tehakse kättesaadavaks kuni 33 000 000 000 euro ulatuses ajavahemikul 1. jaanuarist 2024 kuni 31. detsembrini 2027.
3. Ajavahemikul 2024–2027 ei ületa lõigete 1 ja 2 kohaselt kättesaadavaks tehtud vahendite summa 50 000 000 000 eurot.
4. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud toetuse rahastamiseks võib teha täiendavaid sissemaksid kooskõlas artikliga 7.

5. Lõike 1 esimese lõigu punktis d ja lõikes 4 osutatud vahendeid võib kasutada rahastu rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabi jaoks, näiteks ettevalmistavateks tegevusteks, seireks, kontrolliks, auditeerimiseks ja hindamiseks, mis on vajalikud rahastu haldamiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks, eelkõige uuringuteks, ekspertide kohtumisteks, konsultatsioonideks Ukraina ametiasutustega, konverentsideks, sidusrühmadega konsulteerimiseks, teabe- ja kommunikatsioonimeetmete jaoks, sealhulgas kaasavateks teavitustegevusteks, ning liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamiseks, niivõrd kui need on seotud käesoleva määruse eesmärkidega, IT-võrkudega seotud kulutusteks, mis keskenduvad infotöölusele ja -vahetusele, asutusesiseste infotehnoloogiavahendite jaoks ning kõikide muude tehnilise ja haldusabi kulude jaoks, mis komisjonil tekivad seoses rahastu juhtimisega ja kuludega peakorteris ja liidu delegatsioonides. Samuti võib katta kulusid, mis on seotud muu toetava tegevusega, nagu projektide kvaliteedikontroll ja seire kohapeal, ning reformide ja investeeringute hindamisel ja rakendamisel ekspertide kasutamise ja kogemusnõustamise kulusid.
6. Vahendid, mida ei ole eraldatud või kasutatud käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu punkti d ja artikli 23 kohasteks kuludeks, tehakse kättesaadavaks muude käesoleva artikli lõike 1 kohaste tegevuskulude jaoks, ilma et see piiraks eelarvepädevate institutsioonide õigusi ja kui käesoleva artikli lõike 1 kolmandast lõigust ei tulene teisiti.

Artikkel 7

Rahastu täiendavad rahalised vahendid

1. Liikmesriigid, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused või muud allikad võivad teha rahastusse täiendavaid rahalisi sissemaksid, olemata seotud artikli 6 lõikes 1 osutatud esialgse jaotusega. Sellist osalust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 2 punkti a alapunkti ii ning punktide d ja e tähenduses.

Käesoleva määruse artikli 6 kohastele rahastu vahenditele lisatakse täiendavad summad, mis on saadud sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 tähenduses asjaomaste liidu õigusaktide alusel.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud osaluse rakendamisel järgitakse samu reegleid ja tingimusi kui artikli 6 lõikes 1 osutatud summa puhul.
3. Osalus Ukraina tagatistes ja IV peatüki kohastes rahastamisvahendites toimub kooskõlas artikliga 29.

Artikkel 8

Liidu pakutava rahastuse rakendamine ja vormid

1. Rahastut rakendatakse kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2018/1046 kas eelarve otsese täitmise või eelarve kaudse täitmise raames koostöös kõnealuse määruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud üksustega.

2. Liidu rahalisi vahendeid võib anda määruses (EL, Euratom) 2018/1046 sätestatud vormis, täpsemalt toetuste, auhindade, hangete, eelarvetoetuse, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste, segarahastamistoimingute ja finantsabina.
3. Rahastamisvahendeid, eelarvelisi tagatise ja segarahastamistoiminguid, milles on ühendatud rahastamisvahenditest pärinev toetus või rahastu alla kuuluvad eelarvelised tagatised, rakendatakse kooskõlas X jaotises, eelkõige määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 208 ning artikli 209 lõigetes 1, 2 ja 4 sätestatud põhimõtetega. Olenevalt nõutavast tegevus- ja finantssuutlikkusest võib eelarvelise tagatise vastaspool või rahastamisvahendeid rakendav volitatud üksus olla EIP Grupp, Euroopa mitmepoolne finantseerimisasutus, näiteks EBRD, või Euroopa kahepoolne finantseerimisasutus, näiteks arengupangad või Maailmapanga Grupp. Võimaluse korral võivad Euroopa-välised mitmepoolsed finantsasutused osaleda rahastus Euroopa finantsasutustega ühiselt korraldatavate toimingute kaudu. Rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja segarahastamistoimingute rakendamist rahastu raames võib täiendada täiendava rahalise toetusega, mida annavad kas liikmesriigid või kolmandad isikud.

Artikkel 9
Raamleping

1. Komisjon sõlmib Ukrainaga rahastu rakendamise raamlepingu (edaspidi „raamleping“), milles sätestatakse erikord seoses rahastu vahendite haldamise, kontrolli, järelevalve, seire, hindamise, aruandluse ja auditeerimisega, sealhulgas topeltrahastamise vältimisega, ning eesmärgiga ennetada, avastada, uurida ja kõrvaldada normide rikkumisi, pettusi, korrupsiooni või muid ebaseaduslikke tegevusi, mis kahjustavad liidu finantshuve, ja huvide konflikte, sealhulgas tagada rahastust antavaid vahendeid mõjutavate kuritegude tulemuslik uurimine ja nende eest süüdistuste esitamine. Raamlepingut täiendavad artiklis 10 osutatud rahastamislepingud ja artiklis 22 osutatud laenulepingud, milles sätestatakse rahastu raames antava rahastamise haldamise ja rakendamise kord. Kõnealune raamleping, sealhulgas kõik sellega seotud dokumendid, tehakse taotluse korral üheaegselt ja viivitamata Euroopa Parlamendile ja nõukogule kättesaadavaks.
2. Ukrainale antakse toetust alles pärast raamlepingu ning asjaomaste rahastamis- ja laenulepingute jõustumist, välja arvatud artiklis 25 osutatud sildrahastamise puhul.

3. Ukrainaga sõlmitud raamleping, rahastamislepingud ja laenuleping üheskoos ning liidu rahalisi vahendeid saavate isikute ja üksustega sõlmitud lepingud tagavad, et määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 129 sätestatud kohustusi on võimalik täita.
4. Raamlepinguga tagatakse Ukraina pühendumine liidu finantshuvide kõrgetasemelise kaitse saavutamisele ning kehtestatakse eelkõige üksikasjalikud sätted alljärgneva kohta:
 - a) Ukraina võetav kohustus teha otsustavaid edusamme, et saavutada tugev õigusraamistik pettuste vastu võitlemiseks, ning kehtestada tõhusamad ja tulemuslikumad sisekontrollisüsteemid, sealhulgas asjakohased mehhanismid rikkumisest teavitajate kaitsmiseks ning asjakohased mehhanismid ja meetmed, et tulemuslikult ennetada, avastada ja kõrvaldada normide rikkumisi, pettusi, korrupsiooni ja huvide konflikte, samuti toetada oligarhia kaotamiseks tehtavaid jõupingutusi, tugevdada võitlust rahapesu, organiseeritud kuritegevuse, avaliku sektori vahendite omastamise, terrorismi rahastamise, maksustamise vältimise, maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidmise ning muude ebaseaduslike tegevuste vastu, mis mõjutavad rahastust antavaid vahendeid;
 - b) rahastu raames pakutava liidu rahastuse kontrolli, järelevalve, seire, hindamise, aruandluse ja auditeerimisega seotud tegevus, samuti avastamised, uurimised, süüdistuse esitamised, pettustevastased meetmed ja koostöö, sealhulgas vastastikune õigusabi kriminaalasjades ja väljaandmine;

- c) rahastu kohaste vahendite Ukrainale kättesaadavaks tegemise kontrollinõuded;
- d) maksude, tollimaksude ja muude lõivudega seotud reeglid kooskõlas määruse (EL) 2021/947 artikli 27 lõigetega 9 ja 10;
- e) artiklis 36 osutatud audiitornõukogu kohustuste tunnustamine ning Ukraina ja kõnealuse audiitornõukogu vahelise koostöö kord;
- f) rahastust antavaid liidu vahendeid kasutavate isikute ja üksuste kohustus teavitada viivitamata audiitornõukogu, komisjoni, OLAFit ja asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuuri võimalikest või kinnitust leidnud normide rikkumise, pettuse, korrupsiooni ja huvide konflikti juhtumitest, samuti muudest ebaseaduslikest tegevustest, mis mõjutavad rahastust antavaid vahendeid, ja nende suhtes võetud järelmeetmetest;
- g) komisjoni õigus jälgida rahastuga seoses kogu projektitsükli jooksul Ukraina ametiasutuste tegevust, muu hulgas projektide valiku ja lepingu sõlmimise menetlusi, sealhulgas riigihangete puhul, osaleda asjakohasel juhul selles vaatlejana ja anda täiustamissoovitusi ning Ukraina ametiasutuste võetav kohustus teha kõik endast olenev, et rakendada komisjoni soovitusi ja anda kõnealuse rakendamise kohta aru;

- h) artikli 35 lõikes 2 osutatud kohustused, sealhulgas täpsed reeglid ja ajakava, mille kohaselt Ukraina andmeid kogub ning need komisjonile, OLAFile, Euroopa Kontrollikojale ja asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuurile kättesaadavaks tehakse;
- i) Ukraina kohustus edastada komisjonile elektrooniliselt artiklis 26 osutatud andmed;
- j) artikli 43 lõikes 2 osutatud kohustused kommunikatsiooni kohta ja liidupoolse rahastamise nähtavuse kohta.

Artikkel 10

Rahastamislepingud

1. III ja V peatüki kohta sõlmitakse rahastamislepingud. Neis sätestatakse Ukraina vastutus ja kohustused liidu vahendite kasutamisel, sealhulgas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 129 sätestatud kohustused. Samuti sätestatakse neis tagastamatu rahalise toetuse maksmise tingimused, sealhulgas seoses raamlepingu rakendamise, kaasa arvatud artikli 9 lõike 4 punktides a ja c osutatud sisekontrollisüsteemidega. Rahastamislepingutes sätestatakse ka liidu õigused ja kohustused. Rahastamislepingud tehakse taotluse korral üheaegselt Euroopa Parlamendile ja nõukogule kättesaadavaks.

2. Rahastamislepingud sisaldavad reegleid, mis käsitlevad komisjonile aru andmist selle kohta, kuidas tegevus toimub ja kas artikli 16 lõikes 2 osutatud tingimused on täidetud.

Artikkel 11

Reeglid isikute ja üksuste rahastamiskõlblikkuse, asjade ja materjalide päritolu ning rahastuga seotud piirangute kohta

1. Osalemine hankemenetluses ning toetuse andmise menetluses ja auhinnakonkursil seoses rahastust rahastatavate tegevustega on avatud rahvusvahelistele ja piirkondlikele organisatsioonidele ning kõigile füüsilistele isikutele, kes on järgmiste riikide kodanikud, või juriidilistele isikutele, kelle tegelik asukoht on järgmistes riikides:
 - a) liikmesriigid, Ukraina, Lääne-Balkani partnerid, Gruusia ja Moldova ning Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalised;
 - b) riigid, kes annavad Ukrainale toetust tasemel, mis on võrreldav liidu antava toetusega, võttes arvesse nende majanduse suurust, ja kelle puhul komisjon on kehtestanud vastastikuse juurdepääsu välisabile Ukrainas.
2. Lõike 1 punktis b osutatud vastastikuse juurdepääsu võib anda vähemalt ühe aasta pikkuseks piiratud ajaks, kui riik loeb võrdsetel tingimustel rahastamiskõlblikuks liidu üksused ja rahastuga seoses rahastamiskõlblike riikide üksused.

Komisjon teeb otsuse vastastikuse juurdepääsu kohta rakendusaktidega pärast Ukrainaga konsulteerimist. Kõnealuste rakendusaktide vastuvõtmisel kohaldatakse artiklis 42 osutatud kontrollimenetlust.

3. Kõik käesoleva rahastu toel rahastatavad ja hangitavad asjad ja materjalid peavad pärinema mõnest lõike 1 punktides a ja b osutatud riigist, välja arvatud juhul, kui neid ei ole ühestki neist riikidest võimalik saada mõistlikel tingimustel. Lisaks kohaldatakse lõikes 7 sätestatud reegleid piirangute kohta. Komisjon lisab artikli 39 lõikes 4 osutatud aastaaruandesse teabe käesoleva lõike rakendamise kohta.
4. Käesoleva artikli kohaseid rahastamiskõlblikkuse reegleid ei kohaldata rahastamiskõlbliku töövõtja või (asjakohasel juhul) alltöövõtja palgatud või muul viisil seadusliku lepinguga seotud füüsiliste isikute suhtes ja nendega ei tekitata nimetatutele kehtivaid kodakondsusega seotud piiranguid, välja arvatud juhul, kui kodakondsusega seotud piirangud põhinevad lõikes 7 sätestatud reeglitel.
5. Tegevuste puhul, mida kaasrahastab üksus või mida rakendatakse eelarve otsese või kaudse täitmise raames koos määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud üksustega, või tegevuste puhul, mida Ukraina üksused rakendavad käesoleva määruse III peatüki alusel, kohaldatakse lisaks käesoleva artikli alusel kehtestatud reeglitele ka nende üksuste või Ukraina rahastamiskõlblikkuse reegleid, sealhulgas asjakohasel juhul käesoleva artikli lõikega 7 ette nähtud ja nende üksustega sõlmitud rahastamislepingutes ja lepingulistest dokumentides nõuetekohaselt kajastatud piiranguid.

6. Artikli 7 kohaselt sihtotstarbelisest välistulust täiendavaid sissemaksid tehes kohaldatakse lisatoetust andva isikuga sõlmitud lepingus sätestatud rahastamiskõlblikkuse reegleid koos käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud reeglitega piirangute kohta.
7. Lõigetes 1 ja 3 sätestatud rahastamiskõlblikkuse reegleid ning asjade ja materjalide päritolureeglid, samuti lõikes 4 sätestatud füüsiliste isikute kodakondsust käsitlevaid reegleid võib piirata hankemenetlustes osalevate juriidiliste isikute kodakondsuse, geograafilise asukoha või laadi ning asjade ja materjalide geograafilise päritolu alusel järgmistel juhtudel:
- a) kui sellised piirangud on vajalikud tegevuse või väljavalimismenetluse eripära või eesmärkide tõttu või kui kõnealused piirangud on vajalikud tegevuse tulemuslikuks rakendamiseks;
 - b) kui tegevus või konkreetne väljavalimismenetlus mõjutab julgeolekut või avalikku korda, eelkõige seoses liidu, selle liikmesriikide või Ukraina strateegiliste varade ja huvidega, sealhulgas digitaristu, side- ja infosüsteemide ning nendega seotud tarneahelate terviklikkuse kaitsega.

8. Rahastamiskõlblmatutest riikidest pärit pakkujaid, taotlejaid ja kandidaate võib käsitada rahastamiskõbllike hädavajadusel või juhul, kui vajalikud teenused ei ole rahastamiskõbllike riikide või territooriumide turul kättesaadavad, või muudel nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kui rahastamiskõblikkuse reeglite kohaldamine muudaks tegevuse läbiviimise võimatuks või ülemäära raskeks.

Artikkel 12

Ülekantud assigneeringud, iga-aastased osamaksed, kulukohustuste assigneeringud, eelarvelise tagatise ülejääk, tagasimaksed ja rahastamisvahenditest saadav tulu

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 12 lõikest 4 kantakse rahastu kasutamata kulukohustuste assigneeringud ja maksete assigneeringud automaatselt üle järgmisse aastasse ning neid võib kulukohustustega siduda ja kasutada vastavalt kuni järgmise eelarveaasta 31. detsembrini. Üle kantud summat kasutatakse järgmisel eelarveaastal esimesena.
2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule teabe kulukohustuste assigneeringute, sealhulgas asjaomaste summade kohta, mis on määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 12 lõike 6 kohaselt üle kantud.
3. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklist 15 tehakse rahastuga seotud tegevuse täieliku või osalise rakendamata jätmise tõttu vabastatud kulukohustuste summale vastavad kulukohustuste assigneeringud uuesti kättesaadavaks selle eelarvea jaoks, kust need pärinevad.

4. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõike 3 esimesest, teisest ja neljandast lõigust käsitatakse käesoleva määruse alusel loodud rahastamisvahendite tulusid ja tagasimakseid rahastu või sellele järgneva programmi sihtotstarbelise sisetuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 tähenduses.
5. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 213 lõike 4 punktist a käsitatakse Ukraina tagatise eraldiste ülejääki rahastu või sellele järgneva programmi sihtotstarbelise sisetuluna nimetatud määruse artikli 21 lõike 5 tähenduses.
6. Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel toimuvate tegevustega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastasteks osamakseteks mitmele aastale, kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 112 lõikega 2.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud tegevuste suhtes ei kohaldata määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 114 lõike 2 kolmandat lõiku.

Artikkel 13
Erakorraline rahastamine

1. Nõuetekohaselt põhjendatud erandlikel asjaoludel, eelkõige juhul, kui sõja olulise ägenemise tõttu ei ole Ukrainal võimalik täita käesoleva määruse kohase toetuse vormidega seotud tingimusi, võib rahastust pakkuda Ukrainale erakorralist rahastamist, et säilitada makrotasandi finantsstabiilsus ja toetada artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamist. Sellist erakorralist rahastamist võimaldatakse kuni kolmekuuliste eraldi ajavahemike jooksul ja see lõpetatakse niipea, kui tingimuste täitmine on taas võimalik. Käesoleva artikli kohast rahastamist võib pakkuda nii, et see täiendab artikli 25 kohast erakorralist sildrahastamist ja toimub viimasega samal ajal.
2. Kui komisjon leiab lõike 1 kohaldamisel, et Ukrainal ei ole võimalik täita käesoleva määruse kohaselt antud toetusega seotud tingimusi selliste nõuetekohaselt põhjendatud erandlike asjaolude tõttu, võib ta esitada nõukogule rakendusotsuse ettepaneku, millega nähakse ette Ukraina erakorraline rahastamine rahastust. Nõukogu teeb otsuse üldjuhul ühe kuu jooksul alates komisjoni ettepaneku saamisest.
3. Erakorralise rahastamise suhtes kohaldatakse artiklis 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimust ning selle jaoks kasutatakse artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktis a ja artikli 6 lõikes 2 osutatud vahendeid.
4. Lõikes 2 osutatud rakendusotsuses sätestatakse auditeerimist, kontrolli, seiret ja aruandlust käsitlevad reeglid ning erakorralise rahastamise tingimused ja kord.

III peatükk

I samm: Ukraina kava

Artikkel 14

Ukraina kava koostamine ja esitamine

1. Ukraina koostab rahastust antava toetuse saamiseks Ukraina kava (edaspidi „Ukraina kava“) ja esitab selle komisjonile.
2. Ukraina kava koostab Ukraina valitsus, kaasates sellesse asjakohaselt ülemraada kooskõlas Ukraina põhiseadusliku korraga. Ukraina püüab esitada Ukraina kava komisjonile hiljemalt [kaks kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Ukraina võib esitada komisjonile Ukraina kava projekti. Komisjon jagab projekti üheaegselt Euroopa Parlamendi ja nõukoguga.
3. Ukraina kava koostamisel vastavalt artiklile 17 võtab Ukraina eelkõige arvesse olukorda riigi piirkondades, kohalikes omavalitsustes ja linnades, pidades silmas nende konkreetseid taastamis- ja ülesehitus-, reformi-, moderniseerimis- ja detsentraliseerimisvajadusi.

4. Ukraina kava koostamisel ja rakendamisel konsulteeritakse piirkondlike, kohalike, linna ja muude ametiasutustega ning sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega kooskõlas mitmetasandilise valitsemise põhimõttega ja võttes arvesse alt-üles-lähenedamisviisi. Lisaks tagab Ukraina kooskõlas riigi õigusraamistikuga, et ülemraada täidab Ukraina kava rakendamisel oma rolli nõuetekohaselt teavitatud viisil kooskõlas oma õigustega, sealhulgas õigusega võtta vastu õigusakte, kiita heaks riigieelarve ja teha järelevalvet selle täitmise üle ning teha järelevalvet täitevvõimu üle.

Artikkel 15

Ukraina kava seos rahastu sammastega

1. Ukraina kavas nähakse ette üldine raamistik artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks.
2. Ukraina kava on rahastu I samba raames antava toetuse alus, nagu on sätestatud artikli 1 lõike 2 punktis a ja nagu on osutatud käesolevas peatükis. rahastu II ja III samba raames antav toetus on sidus ja selle puhul välditakse kattumist I samba raames antava toetusega, mis on hõlmatud Ukraina kavaga, ning eelkõige juhitudakse artiklis 16 sätestatud põhimõtetest.

Artikkel 16

Ukraina kava kohase rahastamise põhimõtted

1. Ukraina kavas esitatakse Ukraina reformi- ja investeerimiskava, mis on integreeritud majandus- ja eelarvepoliitika raamistikku, et saavutada artiklis 3 sätestatud üld- ja alaeesmärgid. Ukraina kava sisaldab meetmeid reformide ja avaliku sektori investeeringute rakendamiseks tervikliku ja sidusa paketi kaudu, mis võib hõlmata ka avaliku sektori kavasid, mille eesmärk on stimuleerida erainvesteeringuid. Ukraina kavas määratakse kindlaks käesoleva artikli lõikes 2 osutatud kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed vaheeesmärgid, mis on reformide ja investeeringute puhul mõõdetavad.
2. Rahastust pakutakse käesoleva peatüki alusel rahastamist, kui artiklis 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimus ja Ukraina kavas sätestatud kvalitatiivsete või kvantitatiivsete vaheeesmärgidena koostatud tingimused on rahuldavalt täidetud. Need tingimused kajastavad rahastu erinevaid eesmärke, mis on sätestatud artiklis 3, hõlmates oluliste nõuetega seotud tingimusi, nagu majandusliku ja finantsstabiilsuse säilitamine, eelarve järelevalve ja riigi rahanduse juhtimine, ning Ukraina kavas sätestatud reformide ja investeeringute elluviimise tingimusi.
3. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud tingimused kajastavad artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktis a ja lõikes 2 osutatud summasid ning kõnealuse artikli lõike 4 kohaseid asjakohaseid sissemaksid.

4. Vähemalt 20 % artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud tagastamatust rahalisest toetusest eraldatakse Ukraina riigi tasandist madalama tasandi ametivõimude, eelkõige kohalike omavalitsuste taaste-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajaduste rahuldamiseks kooskõlas artikliga 17.
5. Meetmed, millega alustatakse 1. jaanuaril 2023 või hiljem, on erandkorras rahastamiskõlblikud, tingimusel et need vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele. Kõnealused meetmed peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud ja dokumenteeritud.
6. Ukraina kava peab toetama asjaomaseid reformiprioriteete ja olema kooskõlas asjaomaste reformiprioriteetidega, mis on kindlaks määratud Ukraina liiduga ühinemise poole liikumise kontekstis, nagu on kirjeldatud Ukraina Euroopa Liidu liikmeks astumise avaldust käsitlevas komisjoni arvamuses (edaspidi „komisjoni arvamus“) ja selle arvamuse põhjal koostatud analüütilises aruandes (edaspidi „analüütiline aruanne“), komisjoni korralises laienemisaruanDES ja pärast seda vastu võetud nõukogu järeldustes, ning assotsieerimislepinguga, mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda. Samuti peab see toetama järgmist ja olema kooskõlas järgmisega: Ukraina riiklikult kindlaksmääratud panus Pariisi kokkuleppe alusel, kohustused, mis Ukraina on endale võtnud ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni raames, ning Ukraina riiklik energia- ja kliimakava, kui see on olemas.
7. Ukraina kavas tuleb järgida artiklis 4 sätestatud üldpõhimõtteid.

Artikkel 17
Ukraina kava sisu

1. Ukraina kavas esitatakse eelkõige järgmised nõuetekohaselt põhjendatud elemendid:
 - a) meetmed, mis kujutavad endast vajaduspõhist, sidusat, terviklikku ja piisavalt tasakaalustatud tegutsemist artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas struktuurireformid ja meetmed liidule lähenemise edendamiseks ning õigusriigi, demokraatia ning inimõiguste ja põhivabaduste austamise tugevdamiseks, samuti artikli 16 lõikes 2 osutatud tingimuste kohaldamine, et Ukraina kava tervikuna suurendaks Ukraina majanduskasvu, vähendaks majanduslikku ja sotsiaalset ebavõrdsust ning tagaks Ukraina edenemise liidu sotsiaal-, majandus- ja keskkonnastandardite suunas;
 - b) selgitus selle kohta, kuidas Ukraina kava aitab lahendada asjaomaseid probleeme, mis on kindlaks määratud riigi liiduga ühinemise poole liikumise kontekstis, nagu on kirjeldatud komisjoni arvamuses ja analüütilises aruandes, ja on selle eesmärgiga kooskõlas ning kuidas see kava panustab assotsieerimislepingusse, mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, ja on sellega kooskõlas;
 - c) selgitus selle kohta, kuidas Ukraina kava ja sellekohased meetmed on kooskõlas artiklis 4 osutatud üldpõhimõtetega ning artiklis 16 osutatud nõuete, kavade ja programmidega;

- d) esialgne ajakava ning kavandatud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid, mis on reformide ja investeeringute puhul mõõdetavad ning mis tuleb saavutada 31. detsembriks 2027;
- e) kava Ukraina-poolse tulemusliku rakendamise ja seire ning aruandluse kord, sealhulgas kavandatud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid, mis on reformide ja investeeringute puhul mõõdetavad, ning nendega seotud näitajad, samuti ülemraada asjakohase kaasamise kord;
- f) selgitus selle kohta, kuidas Ukraina kava vastab Venemaa agressioonisõjast tulenevatele Ukraina piirkondade ja kohalike omavalitsuste taaste-, taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadustele ning edendab seeläbi nende kaasavat ja kestlikku majanduslikku, sotsiaalset, keskkonnaalast ja territoriaalset arengut, tugevdab sotsiaalset sidusust, toetab detsentraliseerimisreformi kogu Ukrainas ja lähenemist liidu standarditele; kõnealuses selgituses võetakse arvesse valitsuse eri tasanditele antud volitusi, ülesandeid ning vastutusala;
- g) selgitus selle kohta, milline on projektide valimise ja elluviimise meetodika ja kord ning millised on mehhanismid, millega kaasatakse riigi tasandist madalama tasandi ametivõimud, eelkõige kohalikud omavalitsused, ning kodanikuühiskonna organisatsioonid toetuse kasutamise otsuste tegemisse ülesehitusprotsessis kohalikul tasandil ja demokraatliku kontrolli menetlusse, eelkõige seoses asjaomastele riigi tasandist madalama tasandi ametivõimudele teabele ja rahalistele vahenditele õigeaegse ja võrdse juurdepääsu andmisega; sealhulgas asjaomaste kulude jälgimise meetodika;

- h) selgitus selle kohta, kuidas Ukraina kavaga tagatakse, et selliste riigi tasandist madalama tasandi ametivõimude valitud ja rakendatud ülesehitusprojektide osakaal toetuses on piisavalt suur; kõnealuses selgituses võetakse arvesse mestimist ja linnadevahelisi partnerlusi, samuti vastastikust koostööd ja programme, mis sisalduvad asjakohasel juhul liidu ning Ukraina linnade ja piirkondade vahelistes partnerlustes;
- i) Ukraina kava koostamise ja rakendamise seoses üksikasjalik selgitus riigi õigusraamistikuga kooskõlas korraldatud konsulteerimise kohta ja selle kohta, kuidas on kavandatud ülemraada, samuti asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas kohalike ja piirkondlike esinduskogude ja ametiasutuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide rakendamisaegne kaasamine ja nendega konsulteerimine, ning selle kohta, kuidas kõnealuste sidusrühmade avaldatud seisukohti Ukraina kavas arvesse võetakse;
- j) selgitus selle kohta, mil määral peaksid Ukraina kava kohased meetmed aitama kaasa järgmisele:
 - i) kliima- ja keskkonnanäesmärgid, sealhulgas elurikkuse säilitamine, eelkõige asjaomaste algatuste ja reformidega seotud meetmed, ning kuidas tagatakse võimalikult suures ulatuses kooskõla põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ sõja või sõjajärgse taaste ja ülesehituse kontekstis;
 - ii) õigusriigi edendamine;

- iii) sotsiaalsed eesmärgid, sealhulgas kaitsetus olukorras olevate rühmade kaasamine, ja laste huvide tagamine ning
 - iv) sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine, samuti naiste ja tütarlaste õiguste edendamine;
 - k) üksikasjalik selgitus Ukraina süsteemi ja kavandatud meetmete kohta, mille abil tulemuslikult ennetada, avastada ja kõrvaldada normide rikkumisi, pettusi, igasugust korrupsiooni, sealhulgas suurkorrupsioon, või muid ebaseaduslikke tegevusi, mis kahjustavad liidu finantshuve, ja huvide konflikte, samuti tulemuslikult uurida selliseid kuritegusid ja esitada süüdistusi selliste kuritegude eest, mis mõjutavad rahastust antavaid vahendeid, ning korra kohta, mille eesmärk on vältida rahastust ja muudest liidu programmidest ning teiste abiandjate poolt topeltrahastamist, samuti tagada kiire õigusalane koostöö liidu ja selle liikmesriikide pädevate asutustega;
 - l) selgitus selle kohta, kuidas Ukraina kavaga tagatakse, et teised abiandjad saavad osaleda selle meetmete toetamises;
 - m) muu asjakohane teave.
2. Ukraina kava on tulemus- ja mõjupõhine ja sisaldab mõõdetavaid näitajaid, näiteks kohaldataval juhul põhilisi tulemusnäitajaid, artiklis 3 osutatud üld- ja alaeesmärkide saavutamisel tehtud edusammude hindamiseks.

Artikkel 18

Komisjoni hinnang Ukraina kavale

1. Komisjon hindab põhjendamatu viivitusega Ukraina kava või asjakohasel juhul artiklis 20 osutatud Ukraina kava muudatuse asjakohasust, põhjalikkust ja sobivust ning teeb ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta vastavalt artikli 19 lõikele 1. Hindamise käigus teeb komisjon Ukrainaga ja rakendamisele kaasa aitavate rahvusvaheliste partneritega tihedat koostööd. Komisjon võib esitada tähelepanekuid, küsida lisateavet või nõuda, et Ukraina muudaks artikli 14 lõikes 2 osutatud Ukraina kava projekti.
2. Ukraina kava hindamisel ja Ukrainale eraldatava summa kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse asjakohast kättesaadavat analüütilist teavet Ukraina kohta, sealhulgas riigi makromajanduslikku olukorda ja võla jätkusuutlikkust, põhjendusi ja elemente, mille Ukraina on artikli 17 lõike 1 kohaselt esitanud, ning muud asjakohast teavet, näiteks artikli 16 lõikes 6 loetletud teavet.

3. Hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:

- a) kas Ukraina kava kujutab endast vajaduspõhist, sidusat, terviklikku ja piisavalt tasakaalustatud tegutsemist artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas struktuurireformid ja meetmed liidule lähenemise edendamiseks ning õigusriigi, demokraatia ning inimõiguste ja põhivabaduste austamise tugevdamiseks, samuti artikli 16 lõikes 2 osutatud tingimuste kohaldamine, et Ukraina kava tervikuna suurendaks Ukraina majanduskasvu, vähendaks majanduslikku ja sotsiaalset ebavõrdsust ning tagaks Ukraina edenemise liidu sotsiaal-, majandus- ja keskkonnastandardite suunas;
- b) kas Ukraina kava aitab lahendada asjaomaseid probleeme, mis on kindlaks määratud riigi liiduga ühinemise poole liikumise kontekstis, nagu on kirjeldatud komisjoni arvamuses ja analüütilises aruandes, ja on selle eesmärgiga kooskõlas ning kuidas see kava panustab assotsieerimislepingusse, mis hõlmab põhjalikku ja laiulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, ja on sellega kooskõlas;
- c) kas Ukraina kava ja sellekohased meetmed on kooskõlas artiklis 4 osutatud üldpõhimõtetega ning artiklis 16 osutatud nõuete, kavade ja programmidega;

- d) kas Ukraina kava vastab Venemaa agressioonisõjast tulenevatele Ukraina piirkondade ja kohalike omavalitsuste taaste-, taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadustele ning edendab seeläbi nende kaasavat ja kestlikku majanduslikku, sotsiaalset, keskkonnaalast ja territoriaalset arengut, tugevdab sotsiaalset sidusust ning toetab detsentraliseerimisreformi kogu Ukrainas ja lähenemist liidu standarditele; kas selles võetakse arvesse valitsuse eri tasanditele antud volitusi, ülesandeid ning vastutusala; kas projektide valimise ja elluviimise meetodika ja kord ning mehhanismid, millega kaasatakse riigi tasandist madalama tasandi ametivõimud, eelkõige kohalikud omavalitsused, ning kodanikuühiskonna organisatsioonid toetuse kasutamise otsuste tegemisse ülesehitusprotsessis kohalikul tasandil ja demokraatliku kontrolli menetlusse, eelkõige seoses asjaomastele riigi tasandist madalama tasandi ametivõimudele teabele ja rahalistele vahenditele õigeaegse ja võrdse juurdepääsu andmisega, on asjakohased; kas selliste riigi tasandist madalama tasandi ametivõimude valitud ja rakendatavate ülesehitusprojektidega seotud kulude jälgimise meetodika on sobiv ja kas selliste projektide osakaal toetuses on piisavalt suur;
- e) kas Ukraina kavas esitatud meetmed eeldatavasti aitavad kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele, keskkonnakaitsele, sealhulgas elurikkuse säilitamisele, ja rohepöördele või nendest tulenevate raskuste ületamisele; kas Ukraina kavas sisalduvad meetmed on võimalikult suures ulatuses kooskõlas põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ sõja või sõjajärgse taaste ja ülesehituse kontekstis;

- f) kas Ukraina kavas sisalduvad meetmed eeldatavasti aitavad kaasa õigusriigi edendamisele;
- g) kas Ukraina kavas sisalduvad meetmed eeldatavasti aitavad kaasa sotsiaalsete eesmärkide saavutamisele, sealhulgas kaitsetus olukorras olevate rühmade kaasamisele, ning tagavad laste huvid;
- h) kas Ukraina kavas sisalduvad meetmed eeldatavasti edendavad soolist võrdõiguslikkust ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist;
- i) kas Ukraina kavandatud kord (sealhulgas mõõdetavad kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid ning nendega seotud näitajad) eeldatavasti tagab Ukraina kava ja selle ajakohastuste tulemusliku rakendamise ja seire ning aruandluse, eelkõige ülemraada asjakohase kaasamise;
- j) kas Ukraina kavandatud kord eeldatavasti tagab tulemuslikult liidu finantshuvide piisava kaitse, eelkõige võimaldades ennetada, avastada ja kõrvaldada normide rikkumisi, pettusi, igasugust korruptsiooni, sealhulgas suurkorruptsioon, huvide konflikte või muid ebaseaduslikke tegevusi, mis kahjustavad liidu finantshuve; kas kavandatud kord toetab rahastust eraldatud vahendeid mõjutavate kuritegude tulemuslikku uurimist ja nende eest süüdistuste esitamist ning tagab kiire õiguslase koostöö liidu ja selle liikmesriikide pädevate asutustega; kas Ukraina kavandatud kord võimaldab eeldatavasti vältida rahastust ja muudest liidu programmidest ning teiste abiandjate poolt topeltrahastamist;

- k) kas ülemraadaga on asjakohaselt konsulteeritud ja kas Ukraina kavas võetakse asjakohastel juhtudel arvesse sidusrühmade, sealhulgas kohalike ja piirkondlike esinduskogude ja ametiasutuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide avaldatud seisukohti kooskõlas riigi õigusraamistikuga;
 - l) kas Ukraina kava tagab, et teised abiandjad saavad toetada selle eesmärke.
4. Ukraina esitatud kava hindamisel võivad komisjoni abistada eksperdid.

Artikkel 19

Nõukogu rakendusotsus

1. Positiivse hinnangu korral kiidab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal rakendusotsusega heaks Ukraina poolt artikli 14 lõike 2 kohaselt esitatud Ukraina kava hinnangu või asjakohasel juhul artikli 20 lõike 1 või 2 kohaselt esitatud muudatuse hinnangu. Nõukogu teeb otsuse üldjuhul ühe kuu jooksul alates komisjoni ettepaneku saamisest. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepanekut muuta ja muudetud ettepaneku rakendusotsusega vastu võtta.

2. Komisjoni ettepanekus nõukogu rakendusotsuse kohta esitatakse rahastu raames rahastatava osa puhul:
- a) reformid ja investeeringud, mis Ukraina peab ellu viima, Ukraina kavas sätestatud tingimused, sealhulgas asjaomastele reformidele ja investeeringutele vastavad mõõdetavad kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed vahe-eesmärgid, millele on osutatud artikli 16 lõikes 2, sealhulgas esialgne ajakava;
 - b) artikli 6 lõike 1 esimese lõigu punktis a ja lõikes 2 osutatud tagastamatu rahalise toetuse iga-aastane maksimumsumma ning laenude vormis antava toetuse esialgne iga-aastane maksimumsumma ning kõnealuse artikli lõike 4 kohased asjaomased sissemaksed;
 - c) artikli 16 lõike 2 ja käesoleva lõike punkti b kohaselt struktureeritud osamaksetena makstava laenuna antava toetuse esialgne maksimaalne kogusumma, mis makstakse välja, kui Ukraina on rahuldavalt täitnud seoses Ukraina kava rakendamisega kindlaks määratud asjakohased kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid;
 - d) toetuse väljamaksmiseks kavandatud ajakava ja maksegraafik;
 - e) artikli 24 kohaselt eelmaksena makstava laenuna antava toetuse summa;

- f) tähtaeg, mis möödub hiljemalt 31. detsembril 2027 ja mille jooksul tuleb saavutada nii investeerimisprojektide kui ka reformide lõplikud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid;
- g) Ukraina kava seire ja rakendamise kord ja ajakava, sealhulgas ülemraada asjakohane kaasamine ja asjakohasel juhul meetmed artikliga 35 kooskõla tagamiseks;
- h) näitajad artiklis 3 nimetatud üld- ja alaeesmärkide saavutamiseks tehtud edusammude hindamiseks;
- i) kord, mille kohaselt vajalikud alusandmed tehakse komisjonile täielikult kättesaadavaks;
- j) teave teiste abiandjate tegelike ja kavandatud panuste kohta ning selgitus kava väljatöötamise ja rakendamise koordineerimismeetmete kohta, mis tagaksid Ukraina kava eesmärkide saavutamise;
- k) analüüs Ukraina kava mõju kohta makromajanduslikule olukorrale, võttes arvesse Ukraina võla jätkusuutlikkust.

Artikkel 20

Ukraina kava muutmine

1. Kui Ukrainal ei ole objektiivsete asjaolude tõttu enam võimalik Ukraina kava, sealhulgas asjakohaseid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid vahe-eesmärke kas osaliselt või täielikult ellu viia, võivad Ukraina ametiasutused pärast asjakohasel juhul ülemraadaga konsulteerimist teha ettepanekuid Ukraina kava muutmiseks.
2. Komisjon võib kokkuleppel Ukrainaga esitada ettepaneku muuta artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsust, eelkõige selleks, et võtta arvesse olukorra muutusi, mis võimaldavad ambitsioone suurendada, või kättesaadavate summade muutumist tulenevalt eelkõige täiendavatest sissemaksetest, mis pärinevad liikmesriikidelt või muudest allikatest, nagu on osutatud artikli 6 lõikes 4. Nõukogu võib taotleda, et komisjon hindaks, kas käesolevas lõikes sätestatud tingimused on täidetud, ja esitaks asjakohasel juhul vastava ettepaneku.
3. Kui komisjon leiab, et Ukraina esitatud põhjused õigustavad Ukraina kava muutmist, hindab komisjon muudetud Ukraina kava kooskõlas artikliga 18 ja esitab põhjendamatu viivitusega ettepaneku artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuse muutmiseks. Nõukogu teeb otsuse üldjuhul ühe kuu jooksul alates komisjoni ettepaneku saamisest. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepanekut muuta ja muudetud ettepaneku rakendusotsusega vastu võtta.

Artikkel 21

Ukraina kava täitmise tulemustabel

1. Komisjon koostab Ukraina kava täitmise tulemustabeli (edaspidi „tulemustabel“), milles kajastatakse Ukraina kava rakendamisel tehtud edusamme.
2. Komisjonile antakse õigus võtta käesoleva määruse täiendamiseks kooskõlas artikliga 41 vastu delegeeritud õigusakt, milles määratakse kindlaks tulemustabeli üksikasjalikud elemendid, mille abil kajastada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud Ukraina kava rakendamise edenemist.
3. Tulemustabel võetakse kasutusele 1. jaanuariks 2025 ja komisjon ajakohastab seda kaks korda aastas. Tulemustabel tehakse internetis avalikult kättesaadavaks.

Artikkel 22

Laenuleping ja laenutehingud

1. Selleks et rahastada rahastust laenudena antavat toetust, antakse komisjonile õigus laenata vajalikud rahalised vahendid liidu nimel kapitaliturgudelt või finantsasutustelt kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikliga 220a.

2. Artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmisel sõlmib komisjon Ukrainaga artikli 6 lõikes 2 osutatud summa kohta laenulepingu. Selles sätestatakse rahastust laenukena antava toetuse saamise periood ja üksikasjalikud tingimused, sealhulgas seoses artikli 9 lõike 4 punktides a ja c osutatud sisekontrollisüsteemidega. Laenude maksimaalne tagasimaksetähtaeg on 35 aastat. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõikes 5 sätestatud elementidele sisaldab laenuleping eelmaksete summat ja eelmaksete tasaarvestamise reegleid.
3. Erandina määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõikest 3 ei kaeta rahastust Ukrainale laenukena antavat finantsabi välistegevuse tagatisega.
4. Käesoleva määruse alusel ei nähta laenude jaoks ette eraldisi ning erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõikest 1 ei kehtestata eraldiste määra protsendina käesoleva määruse artikli 6 lõikes 2 osutatud summast.
5. Laenuleping tehakse taotluse korral üheaegselt Euroopa Parlamendile ja nõukogule kättesaadavaks.

Artikkel 23

Toetus laenukasutuse kulutusteks

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõikest 5 ja sõltuvalt olemasolevatest vahenditest võib rahastu kanda rahastamiskulud, likviidsuse juhtimise kulud ning laenuvõtmise ja -andmisega seotud, halduslikest üldkuludest tulenevad teenusekulud (edaspidi „toetus laenukasutuse kulutusteks“), välja arvatud laenu ennetähtaegse tagasimaksmisega seotud kulud. Ajavahemikul 1. jaanuarist 2024 kuni 31. detsembrini 2027 kaetakse toetus laenukasutuse kulutusteks V peatüki alusel.
2. Ukraina võib igal aastal taotleda lõikes 1 osutatud toetust laenukasutuse kulutusteks. Komisjon võib anda toetust laenukasutuse kulutusteks summas, mis ei ületa aastaeelarves kättesaadavaks tehtud assigneeringute piire.

Artikkel 24

Eelmaksed

1. Kui nõukogu võtab artikli 19 lõikes 1 osutatud rakendusotsuse vastu, võib Ukraina taotleda Ukraina kava osana eelmakset summas kuni 7 % III peatüki kohaselt laenuna antavast toetusest.

2. Komisjon võib teha eelmakseid pärast artiklis 19 osutatud Ukraina kava heakskiitmist ja artiklis 22 osutatud laenulepingu jõustumist. Maksed tehakse tingimusel, et artikli 22 lõikes 1 osutatud rahalised vahendid on kapitaliturgudel saadaval ja täidetud on artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimus.
3. Komisjon määrab kindlaks eelmaksete tegemise ajakava, kusjuures väljamaksmine võib toimuda ühes või mitmes osas.

Artikkel 25

Erakorraline sildrahastamine

1. Ilma et see piiraks artikli 24 kohaldamist, võib komisjon, juhul kui ... [üks päev pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] on raamleping allkirjastamata või Ukraina kava vastu võtmata, otsustada anda Ukrainale piiratud erakorralist toetust laenude vormis kuni kuus kuud alates 1. jaanuarist 2024, tingimusel et on tehtud rahuldavaid edusamme Ukraina kava koostamisel, eesmärgiga toetada riigi makrotasandi finantsstabiilsust, eeldusel et kohaldatakse komisjoni ja Ukraina vahelises vastastikuse mõistmise memorandumis kokkulepitavaid tingimusi, täidetakse artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimust ja järgitakse artiklit 6 ning et rahalised vahendid on olemas.

2. Vastastikuse mõistmise memorandumis määratakse eeskätt kindlaks poliitikatingimused, esialgne finantsplaneering ja aruandlusnõuded, mis on proportsionaalsed rahastamise kestusega. Poliitikatingimused hõlmavad kohustust järgida usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid, keskendudes korrupsiooni- ja rahapesuvastasele võitlusele, ning meetmeid tulude haldamise parandamiseks.

Vastastikuse mõistmise memorandum võetakse vastu ja seda muudetakse rakendusaktidega. Need rakendusaktid võetakse vastu artiklis 42 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

3. Lõikes 1 osutatud toetuse summa ei ületa 1 500 000 000 eurot kuus. Komisjon sõlmib Ukrainaga artikli 22 või 23 kohase laenulepingu.

Artikkel 26

Reeglid tagastamatu rahalise toetuse ja laenude maksmise, mitteandmise ja vähendamise kohta

1. Käesoleva artikli alusel Ukrainale antava tagastamatu rahalise toetuse ja laenu maksed tehakse vastavalt eelarveassigneeringutele ja tingimusel, et rahalised vahendid on olemas. Maksed tehakse osamaksetena. Osamakse võib välja maksta ühes või mitmes osas.

2. Ukraina esitab tagastamatu rahalise toetuse ja laenuna antava toetuse maksega seoses igas kvartalis nõuetekohaselt põhjendatud maksetaotluse, et komisjon maksaks välja selle tagastamatu rahalise toetuse ja laenuna antava toetuse, tuginedes lõikes 3 kirjeldatud hinnangule.
3. Komisjon hindab põhjendamatu viivitusega, kas Ukraina on täitnud artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimuse ja on rahuldavalt täitnud artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuses sätestatud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vahe-eesmärgid. Kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkide rahuldav täitmine eeldab, et Ukraina ei ole varasemate vahe-eesmärkide rahuldavaks täitmiseks võetud meetmeid tagasi pööranud. Komisjoni võivad hindamisel abistada eksperdid.
4. Kui komisjon annab kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkide rahuldava täitmise kohta positiivse hinnangu, esitab ta nõukogule põhjendamatu viivitusega ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta, millega kinnitatakse lõikes 3 osutatud väljamaksmise tingimuste rahuldavat täitmist. Nõukogu teeb otsuse üldjuhul kolme nädala jooksul alates selle ettepaneku saamisest. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepanekut muuta ja muudetud ettepaneku rakendusotsusega vastu võtta. Komisjon võtab nõukogu rakendusotsuse alusel vastu otsuse, millega lubab nendele vahe-eesmärkidele vastava tagastamatu rahalise toetuse ja laenu osa välja maksta.

5. Kui komisjon annab kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkide esialgse ajakava kohasele täitmisele negatiivse hinnangu, teavitab ta põhjendamatu viivitusega nõukogu ja Euroopa Parlamenti ning jätab sellistele vahe-eesmärkidele vastava tagastamatu rahalise toetuse ja laenu välja maksmata. Välja maksmata jäetud summa makstakse välja kooskõlas lõikega 4 ja alles siis, kui Ukraina on järgnevas maksetaotluses nõuetekohaselt põhjendanud, et on võtnud asjaomaste kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vahe-eesmärkide rahuldavaks täitmiseks vajalikud meetmed. Komisjon töötab suunistena välja metoodika vahe-eesmärkide osalise täitmise käsitlemiseks.
6. Kui komisjon leiab, et Ukraina ei ole 12 kuu jooksul alates lõikes 5 osutatud algsest negatiivsest hinnangust võtnud vajalikke meetmeid, teavitab komisjon sellest Ukrainat. Ukraina võib kahe kuu jooksul alates komisjonilt sellise teavituse saamisest esitada oma märkused. Kui komisjon jõuab järeldusele, et Ukraina ei ole vajalikke meetmeid võtnud, esitab ta ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta, millega vähendatakse tagastamatu rahalise toetuse ja laenu summat proportsionaalselt selle osaga, mis vastab asjaomastele kvalitatiivsetele ja kvantitatiivsetele vahe-eesmärkidele. Nõukogu teeb otsuse üldjuhul ühe kuu jooksul alates komisjoni ettepaneku saamisest. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepanekut muuta ja muudetud ettepaneku rakendusotsusega vastu võtta.

7. Kui muu hulgas käesoleva määruse artiklis 36 osutatud audiitornõukogu aruannete või OLAFi esitatud teabe alusel on tuvastatud juhtumid või esinevad tõsised kahtlused seoses liidu finantshuve kahjustavate normide rikkumiste, pettuste, korrupsiooni või huvide konfliktidega, mida Ukraina ei ole kõrvaldanud, või käesoleva määruse artiklites 9, 10 ja 21 osutatud lepingutest tuleneva kohustuse raske rikkumisega, võib komisjon Ukrainale käesoleva artikli lõike 4 kohaselt määratud tagastamatu rahalise toetuse summat vähendada ja nõuda sisse mis tahes summad, mis tuleb liidu eelarvesse tagasi maksta, sealhulgas tasaarvestamise teel kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikliga 102, või laenu summat vähendada või paluda laen ennetähtaegselt tagasi maksta.
8. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 116 lõikest 2 arvestatakse nimetatud määruse artikli 116 lõike 1 punktis a osutatud maksetähtaega alates kuupäevast, mil teatatakse käesoleva artikli lõike 4 kohasest otsusest, millega kiidetakse heaks Ukrainale väljamakse tegemine.
9. Käesoleva artikli ja käesoleva määruse artikli 24 kohaselt tehtavate maksete suhtes ei kohaldata määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 116 lõiget 5.

Artikkel 27

Ukraina kava rakendamiseks rahalisi vahendeid saavate isikute ja üksustega seotud läbipaistvus

1. Ukraina avaldab ajakohastatud andmed isikute ja üksuste, sealhulgas alltöövõtjate kohta, kes saavad Ukraina kavas esitatud reformide ja investeeringute elluviimiseks rahalisi vahendeid nelja aasta jooksul kumulatiivselt enam kui 100 000 euroga samaväärses summas.
2. Järgides hoolikalt konfidentsiaalsuse ja turvalisuse nõudeid, eelkõige isikuandmete kaitse osas, avaldatakse lõikes 1 osutatud isikute ja üksuste kohta veebilehel, masinloetavas vormingus ning saadud rahaliste vahendite kogusumma alusel järjestatuna järgmine teave:
 - a) juriidilise isiku puhul vahendite saaja täielik juriidiline nimi ja käibemaksudokumentide registreerimise number või maksukohustuslasena registreerimise number, kui see on olemas, või muu liikmesriigi tasandil kordumatu tunnus;
 - b) füüsilise isiku puhul vahendite saaja ees- ja perekonnanimi või ees- ja perekonnanimed;
 - c) saajale antud summa ning Ukraina kava kohased reformid ja investeeringud, mida see summa aitab ellu viia.

3. Lõikes 2 osutatud teavet ei avaldata, kui avalikustamine võib ohustada asjaomaste isikute või üksuste õigusi ja vabadusi või tõsiselt kahjustada saajate ärihuve. Selline teave tehakse kättesaadavaks komisjonile ja audiitornõukogule.
4. Ukraina edastab komisjonile vähemalt kord aastas andmed käesoleva artikli lõikes 1 osutatud isikute ja üksuste kohta masinloetavas vormingus, mis määratakse kindlaks artikli 9 lõike 4 punktis i osutatud raamlepingus.

IV peatükk

II sammad: Ukraina investeerimisraamistik

Artikkel 28

Kohaldamisala ja struktuur

1. Komisjon annab Ukrainale selle investeerimisraamistiku alusel liidu toetust rahastamisvahendite, eelarvelise tagatise või segarahastamistoimingute vormis, sealhulgas II samba rakendamiselega seotud tehnilist abi.
2. Komisjoni abistab Ukraina investeerimisraamistiku rakendamisel juhtnõukogu (edaspidi „juhtnõukogu“). Juhtnõukogu võtab vastu oma töökorra.
3. Juhtnõukogu koosneb komisjoni ja iga liikmesriigi esindajatest. Vastavalt sellele, mis on asjakohane, kutsutakse juhtnõukogu koosolekul osalema ka Ukraina ametiasutused. Euroopa Parlamendil ja Ukraina ülemraadal on vaotleja staatus. Vastaspooltele, kes rakendavad Ukraina tagatist ja Ukraina investeerimisraamistikust toetatavaid rahastamisvahendeid, võib anda vaotleja staatuse. Juhtnõukogu eesistujaks on komisjon.

4. Juhtnõukogu annab komisjonile strateegilisi ja tegevussuuniseid ning tuge erinevate aspektide osas, sealhulgas riskiprofiilide, toetusviiside valiku, kasutatavate finantstoodete ülesehituse ja selliste sektorite osas, mis ei ole rahastamiskõlblikud. Samuti koostab ta arvamusi Ukraina tagatise, rahastamisvahendite ja segarahastamistoimingute kaudu antava liidu toetuse kasutamise, sealhulgas soodustustasemetete kohta, võttes arvesse asjaomaseid riskihinnanguid. Võimaluse korral võtab juhtnõukogu arvamused vastu konsensuse alusel.
5. Komisjon tagab, et Ukraina investeerimisraamistiku alusel antav liidu toetus on kooskõlas Ukraina kavaga, aitab seda ellu viia ning täiendab muude liidu programmide ja rahastamisvahendite alusel Ukrainale antavat liidu toetust, võttes arvesse ettevõtja sotsiaalse vastutuse ja vastutustundliku ärikäitumise edendamist, järgides eeskätt rahvusvaheliselt kokkulepitud investeerimissuuniseid, -põhimõtteid ja -konventsioone.
6. Vähemalt 15 % Ukraina investeerimisraamistiku alusel antavatest tagatistest kasutatakse selleks, et toetada soovitusel 2003/361/EÜ lisa artiklis 2 määratletud mikro-, väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid, sealhulgas idufirmasid, muu hulgas ka rahastamisvahendite kaudu, mille eesmärk on vähendada Ukraina pankade laenuhingutega kaasnevat riski.

7. Määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõike 2 punkti h kohaldamisel täidetakse rahastamisvahendite ja eelarveliste tagatiste eelhindamise nõue käesoleva määruse artikli 19 lõikes 1 osutatud komisjoni positiivse hinnanguga Ukraina kavale.
8. Ukraina investeerimisraamistiku alusel antav toetus on eelkõige ette nähtud Ukraina kava elluviimiseks, täiendades ühtlasi käesoleva määrusega kehtestatud rahastamisallikaid.
9. Vähemalt 20 % kogusummast, mis vastab Ukraina investeerimisraamistiku alusel antavale toetusele ja Ukraina kava kohastele investeeringutele, aitab niivõrd kui see on sõjast räsitud riigis võimalik kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele, keskkonnakaitsele, sealhulgas elurikkuse säilitamisele, ning rohepöördele.
10. Komisjon annab Ukraina investeerimisraamistiku kohase toetuse rakendamisest aru korra aastas kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 41 lõigetega 4 ja 5. Selleks esitab iga Ukraina tagatise vastaspool ja iga rahastamisvahendeid rakendav volitatud üksus igal aastal teabe, mida on vaja, et komisjon saaks täita oma aruandekohustusi.

Artikkel 29

Täiendav osalus Ukraina tagatistes ja rahastamisvahendites

1. Liikmesriigid, kolmandad riigid ja kolmandad isikud võivad osaleda Ukraina tagatistes ja Ukraina investeerimisraamistiku alusel loodud rahastamisvahendites. Osalus Ukraina tagatistes toimub vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 218 lõikele 2.
2. Ukraina tagatistes osalemisega suurendatakse Ukraina tagatise summat, ilma et see tooks liidule kaasa täiendavaid tingimuslikke kohustusi.
3. Kõigi lõikes 1 osutatud osaluste kohta sõlmivad komisjon liidu nimel ja osaleja osaluslepingu. See sisaldab eelkõige sätteid maksetingimuste kohta. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu sõlmitud osaluslepingutest samal ajal ning viivitamata.

Artikkel 30

Ukraina tagatise ja rahastamisvahendite rakendamine

1. Ukraina investeerimisraamistiku abil toetatavaid rahastamisvahendeid ja Ukraina tagatist rakendatakse eelarve kaudse täitmise raames vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktile c.

2. Ukraina tagatise puhul on rahastamiskõlblikud vastaspoolled ja rahastamisvahendite puhul rahastamiskõlblikud volitatud üksused määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 208 lõikes 4 määratletud vastaspoolled ja volitatud üksused, sealhulgas, vastaspoolled ja volitatud üksused nendest kolmandatest riikidest, kes osalevad Ukraina tagatise kooskõlas käesoleva määruse artikliga 29. Lisaks on erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktist c Ukraina tagatise jaoks rahastamiskõlblikud liikmesriigi – või sellise kolmanda riigi, kes on osalenud Ukraina tagatise kooskõlas käesoleva määruse artikliga 29 – eraõiguslikud asutused, kes annavad piisava kindluse oma finants- ja tegevussuutlikkuse kohta.
3. Komisjon tagab olemasolevate vahendite tulemusliku, tõhusa, vajaduspõhise ja õiglase jaotamise rahastamiskõlblike vastaspoolte ja asjakohasel juhul rahastamiskõlblike volitatud üksuste vahel kaasaval viisil, edendades samal ajal nende koostööd ning võttes nõuetekohaselt arvesse nende suutlikkust, lisaväärtust, kogemusi ja riskivõtmisvõimet.
4. Komisjon tagab kõigi rahastamiskõlblike vastaspoolte ja kõigi rahastamiskõlblike volitatud üksuste õiglase ja läbipaistva kohtlemise ning huvide konfliktide vältimise kogu Ukraina investeerimisraamistiku rakendusperioodi jooksul. Vastastikuse täiendavuse tagamiseks võib komisjon nõuda Ukraina tagatise puhul rahastamiskõlblikelt vastaspooltelt või rahastamisvahendite puhul rahastamiskõlblikelt volitatud üksustelt asjakohast teavet nende ELi toetuseta toimingute kohta.

Artikkel 31
Ukraina tagatis

1. Rahastu eesmäärke toetavate toimingute jaoks garantii andmiseks luuakse Ukraina tagatis summas 7 800 000 000 eurot (jooksevhindades). Ukraina tagatis on välistegevuse tagatisest sõltumatu ja eraldiseisev ning seda kasutatakse tagasivõtmatu, tingimusteta ja nõudmisel väljamakstava tagatisena kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 219 lõikega 1.

2. Ukraina tagatist kasutatakse riskide katmiseks toimingute puhul, mis on seotud järgmist liiki meetmetega, mille eesmärk on toetada riiklikke, riigi tasandist madalama tasandi, mitteäriilisi ja äriüksusi ning erasektorit:
 - a) laenud, sealhulgas laenud kohalikus vääringus;
 - b) garantiid;
 - c) edasigarantiid;
 - d) kapitalituru instrumendid;
 - e) muud rahastamisvormid ja krediitkvaliteedi parandamise instrumendid, kindlustus ning omakapitali- või kvaasiomakapitali investeeringud.

3. Komisjon sõlmib liidu nimel rahastamiskõlblike vastaspooltega Ukraina tagatisega seotud garantiilepingud kuni 31. detsembrini 2027. Ukraina tagatist võib kasutada järk-järgult.

Komisjon annab teavet kõigi Ukraina tagatisega seotud garantiilepingute allkirjastamise kohta artikli 28 lõikes 10 osutatud aruannetes. Euroopa Parlamendi ja nõukogu taotluse korral tehakse kõnealused lepingud neile põhjendamatu viivitusega kättesaadavaks, võttes seejuures arvesse konfidentsiaalse teabe ning tundliku äriteabe kaitset.

4. Ukraina tagatisega seotud garantiilepingute sõlmimisel võtab komisjon nõuetekohaselt arvesse määruse (EL) 2021/947 artikli 33 lõikes 8 osutatud tehnilise riski hindamise rühma ja juhtnõukogu nõuandeid ja suuniseid.

5. Ukraina tagatisega seotud garantiilepingud sisaldavad eelkõige järgmist:

- a) Ukraina tagatise üksikasjalikud reeglid katvuse, hinnanguliste iga-aastaste investeeringute, nõuete, rahastamiskõlblikkuse ja menetluste kohta;
- b) üksikasjalikud nõuded Ukraina tagatisest garantii andmiseks, sealhulgas kattega seotud kord ning portfelli ja eri liiki rahastamisvahendite projektide kaetus, samuti projektide ja projektiportfelli riskianalüüs, sealhulgas valdkondlikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil;
- c) viide rahastu eesmärkidele ja otstarbele, vajaduste hinnang ja oodatavad tulemused;

- d) Ukraina tagatisest makstav hüvitis, mis määratakse soodustingimustel, mis kajastavad sõjast räsitud Ukraina konkreetset olukorda, võttes samal ajal arvesse investeerimisprogrammide vastavaid riskiprofiile, et tagada võrdsed tingimused;
 - e) Ukraina tagatise kasutamist reguleerivad nõuded, sealhulgas maksete tegemise tingimused, nagu täpne ajakava, intressid makstavatelt summadelt, sissenõudmis- ja muud kulud ning võimalikud vajalikud likviidsuskokkulepped;
 - f) nõudemenetlused, muu hulgas – kuid mitte ainult – käivitavad sündmused ja ooteajad ning nõuete sissenõudmisega seotud menetlused;
 - g) seire-, aruandlus-, läbipaistvus- ja hindamiskohustused;
 - h) selged ja kättesaadavad kaebuste lahendamise menetlused kolmandatele isikutele, keda Ukraina tagatisega kaetud projektide rakendamine mõjutada võib.
6. EIP Grupp viib Ukrainas riiklike üksuste ja riigi tasandist madalama tasandi mitteäriliste üksuste toetamise eesmärgil ellu toiminguid, mis kaetakse Ukraina tagatise esialgse sihtotstarbelise miinimumsummaga, mis on 25 % lõikes 1 osutatud summast ja mis antakse käesolevas määruses sätestatud menetluste kohaselt.

7. Lõikes 6 osutatud Ukraina tagatise sihtotstarbeline summa on kättesaadav EIP Grupi selliste toimingute toetamiseks, mille asjaomane EIP Grupi organ on heaks kiitnud 31. detsembriks 2025. Pärast seda kuupäeva on Ukraina tagatise järelejäänud sihtotstarbeline summa kättesaadav kõigi lõikes 6 osutatud liiki toimingute jaoks kõigile rahastamiskõlblikele vastaspooltele kooskõlas lõikega 3.
8. Komisjon võib kasutada kuni 30 % käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summast määruse (EL) 2021/947 artikli 38 kohaselt sõlmitud välistegevuse tagatise lepingutega antud garantii summade suurendamiseks järgmistel tingimustel:
 - a) käesoleva lõike kohaldamisel rakendatakse Ukraina tagatist määruse (EL) 2021/947 artikli 35 kohaselt valitud abikõlblike vastaspooltega nimetatud määruse artikli 38 kohaselt sõlmitud lepingute muudatuse või lisandiga, millega suurendatakse kõnealuste lepingute kohast garantiisummat ja mis tuleb allkirjastada nelja kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest;
 - b) rahastamiskõlblikud vastaspoold kasutavad käesoleva lõike kohast Ukraina tagatist üksnes toimingute Ukrainas elluviimise toetamiseks ning käesoleva lõike kohaselt on Ukraina tagatise katte seisukohalt rahastamiskõlblikud ainult Ukrainas elluviidavate toimingutega seoses sisse nõutavad garantiid;

- c) erandina määruse (EL) 2021/947 artikli 36 lõike 1 teisest lõigust moodustavad käesoleva lõike alusel Ukraina tagatisega hõlmatud toimingud Ukraina tagatise eraldi portfelli ning neid ei võeta arvesse määruse (EL) 2021/947 artikli 36 lõikes 1 osutatud 65 % katvuse arvutamisel;
- d) Ukraina tagatise eraldi portfellis riskijagamisega tagatakse komisjoni ja rahastamiskõlbliku vastaspoole huvide kooskõla, järgides määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõike 2 punkti e, ning vastaspool osaleb selles portfellis rahaliselt oma vahenditega vastavalt nimetatud määruse artikli 219 lõikele 4;
- e) vastaspooled koostavad käesoleva lõike kohase Ukraina tagatise rakendamise kohta eraldi raamatupidamisarvestuse ja aruandluse;
- f) käesoleva lõike kohase Ukraina tagatise eraldiste suhtes, mida kasutatakse üksnes Ukraina tagatisega seotud kahjude katmiseks, kohaldatakse käesoleva määruse artiklit 32. Määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõike 5 alusel kehtestatud eraldisi ei kasutata Ukraina tagatisega hõlmatud toimingute katmiseks.

9. Rahastamiskõlblik vastaspool kiidab rahastamis- ja investeerimistoimingud heaks oma reeglite ja menetluste kohaselt ning kooskõlas Ukraina tagatisega seotud garantiilepinguga.
10. Maksimaalne ajavahemik, mille jooksul rahastamiskõlblikud vastaspoolel võivad sõlmida lepinguid finantsvahendajate või vahendite lõppsaajatega, on kolm aastat pärast asjaomase Ukraina tagatisega seotud garantiilepingu sõlmimist ning seda võidakse pikendada, kui antakse täiendav garantiisumma ja muudetakse Ukraina tagatisega seotud garantiilepingut.
11. Ukraina tagatis võib hõlmata järgmist:
 - a) võlainstrumentide puhul põhisumma ning kõik intressid ja muud summad, mille väljavalitud rahastamiskõlblik vastaspool peab saama, aga ei saa vastavalt rahastamistoimingu tingimustele makseviivituse tõttu;
 - b) omakapitaliinvesteeringute puhul investeeritud summad ja nendega seotud rahastamiskulud;
 - c) lõikes 2 osutatud muude rahastamis- ja investeerimistoimingute puhul kasutatud summad ja nendega seotud rahastamiskulud;
 - d) makseviivitusega seotud asjakohased sissenõudmis- ja muud kulud, kui neid ei arvata maha sissenõutud summast.

12. Komisjoni raamatupidamisarvestuse jaoks ning Ukraina tagatisega hõlmatud riske käsitlevate Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatavate iga-aastaste komisjoni aruannete jaoks ja kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 209 lõikega 4 esitavad rahastamiskõlblikud vastaspoolad, kellega on sõlmitud Ukraina tagatisega seotud garantiileping, komisjonile ja Euroopa Kontrollikojale igal aastal sõltumatu välisaudiitori auditeeritud finantsaruanded, mis sisaldavad muu hulgas järgmist teavet:
- a) rahastamiskõlblike vastaspoolte rahastamis- ja investeerimistoimingute riskihinnang, sealhulgas teave selle kohta, kuidas on liidu kohustuste puhul järgitud määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 80 ja rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamise standardites osutatud raamatupidamisreegleid;
 - b) liidu võetud ja tasumata finantskohustused, mis tulenevad rahastamiskõlblike lepingupartnerite ja nende rahastamis- ja investeerimistoimingute jaoks antud Ukraina tagatisest ning mis on esitatud toimingute kaupa.
13. Määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 219 lõike 4 kohase omavahenditest osalemise tingimust kohaldatakse iga rahastamiskõlbliku vastaspoole suhtes, kellele on Ukraina investeerimisraamistiku alusel antud eelarveline tagatis portfelliga seotult.

14. Ukraina tagatise suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2021/947 artikli 33 lõikes 7 osutatud Euroopa Kestliku Arengu Fondi+ (EFSD+) riskijuhtimisraamistikku ja selle määruse artikli 33 lõikes 8 osutatud tehnilise riski hindamise rühmaga seotut, võttes arvesse rahastu eesmärke ja põhimõtteid. Ukraina tagatise riskihindamised on EFSD+ riskihindamistest sõltumatud. Ukraina tagatisega hõlmatud toimingute üldine riskiprofiil võib erineda välistegevuse tagatise üldisest riskiprofiilist. Komisjon tagab, et garanteeritud toimingutest tulenev risk ei ületa liidu eelarve suutlikkust neid riske katta, mille määrab ära saadaval olevate eelarvevahendite ja käesoleva määruse artikli 32 lõikes 1 osutatud eraldiste määr. Komisjon annab sellega seoses võetud meetmete kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal aru käesoleva määruse artikli 28 lõikes 10 osutatud aruandluse raames.

Artikkel 32

Eraldiste tegemine

1. Ukraina tagatise eraldiste määr on esialgu 70 %.

Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõike 2 teises lõigus sätestatud üldiste eraldiste moodustamise ajast moodustatakse eraldised kuni 31. detsembrini 2027 ning need on võrdsed Ukraina tagatisega seoses antud garantiile vastava summaga ning neid võib teha järk-järgult, vastavalt rahastu eesmärke toetavate rahastamis- ja investeerimistoimingute valimise ja rakendamise edenemisele.

2. Eraldiste määr vaadatakse pärast käesoleva määruse jõustumist läbi vähemalt kord aastas. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu kõnealuse läbivaatamise tulemustest.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 41 vastu delegeeritud õigusakt, millega muuta eraldiste määra, kohaldades määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 211 lõikes 2 sätestatud kriteeriume, ning asjakohasel juhul suurendada või vähendada käesoleva määruse artikli 31 lõikes 1 osutatud Ukraina tagatise maksimumsummat kuni 30 %. Komisjon võib Ukraina tagatise maksimumsummat suurendada ainult siis, kui eraldiste määra vähendatakse. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 31 lõike 3 kohaldamist, võib komisjon ette näha, et Ukraina tagatise suurendatud summa on kättesaadav garantiilepingute allkirjastamiseks järk-järgult kolme aasta jooksul.
4. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklist 213 ei kohaldata tegelikku eraldiste määra ühises eraldisfondis seoses Ukraina tagatisega tehtud eraldiste suhtes.

Artikkel 33

Kaebuste esitamise ja hüvitamise mehhanism

1. Pidades silmas kolmandate isikute, sealhulgas Ukraina tagatisest toetatavate projektide kaudu mõjutatud kogukondade ja üksikisikute võimalikke kaebusi, avaldavad komisjon ja liidu delegatsioon Ukrainas oma veebisaitidel otseviited komisjoniga Ukraina tagatisega seotud garantiilepingud sõlminud asjaomaste vastaspoolte kaebuste lahendamise mehhanismidele. Komisjon annab võimaluse esitada talle vahetult kaebusi selle kohta, kuidas menetlevad kaebusi rahastamiskõlblikud vastaspoole. Komisjon võtab kaebuste lahendamise mehhanismide kaudu saadud teavet arvesse, pidades silmas edasist koostööd nende vastaspooltega.
2. Kui see on võimalik, võttes arvesse konfidentsiaalse teabe ja tundliku äriteabe kaitset, avaldab komisjon oma veebiportaalis teabe rahastamis- ja investeerimistoimingute kohta ja kõigi Ukraina tagatisega seotud garantiilepingute olulised osad, sealhulgas teabe rahastamiskõlblike vastaspoolte õigusliku staatuse, eeldatava arengualase kasu ja kaebuste esitamise korra kohta.

3. Rahastamiskõlblikud vastaspooled teevad kooskõlas oma läbipaistvuspoliitikaga ning dokumentidele ja teabele juurdepääsu ja andmekaitset käsitlevate liidu normidega oma veebisaidil avalikkusele kättesaadavaks teabe kõigi Ukraina tagatisest toetatavate rahastamis- ja investeerimistoimingute kohta, sealhulgas selle kohta, kuidas need toimingud aitavad kaasa käesoleva määruse eesmärkide saavutamisele ja nõuete järgimisele. Võimaluse korral esitatakse selline teave liigendatuna projekti tasandil. Nimetatud teabe puhul võetakse arvesse konfidentsiaalse teabe ja tundliku äriteabe kaitset. Rahastamiskõlblikud vastaspooled avalikustavad liidu toetuse ka kogu teabes, mille nad avaldavad käesoleva määruse alusel Ukraina tagatisest toetatavate rahastamis- ja investeerimistoimingute kohta.

V peatükk

III sammas: liidu ühinemisabi ja sellega seotud toetusmeetmed

Artikkel 34

Liidu ühinemisabi ja sellega seotud toetusmeetmed

1. Käesoleva peatüki alusel antava abiga toetatakse Ukrainat artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisel. Eelkõige on käesoleva peatüki alusel antava abi eesmärk toetada Ukraina järkjärgulist kohandumist liidu *acquis*'ga, pidades silmas tulevast liidu liikmeks saamist, aidates seeläbi kaasa vastastikusele stabiilsusele, julgeolekule, rahule ja heaolule. Selline toetus hõlmab õigusriigi (sealhulgas kohtusüsteemi sõltumatus), demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamise ja korrupsioonivastase võitluse tugevdamist, avaliku halduse tulemuslikkuse, institutsioonilise suutlikkuse ja detsentraliseerimise suurendamist ning läbipaistvuse, struktuurireformide, valdkondliku poliitika ja hea valitsemistava toetamist kõigil tasanditel ning see peaks aitama kaasa ka Ukraina kava rakendamisele.

2. Käesoleva peatüki kohast abi antakse ka selleks, et suurendada sidusrühmade, sealhulgas sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkust, sealhulgas mestimise ja sõpruslinnade liikumise teel, samuti edendades vastastikust koostööd ja programme, mis on lõimitud liidu ning Ukraina linnade ja piirkondade partnerlustesse, kui see on asjakohane.
3. Käesoleva peatüki alusel antava abiga ka tugevdatakse suutlikkust konfliktiennetuse ja rahulooime valdkonnas ning rahuldatakse kriisieelseid ja -järgseid vajadusi, sealhulgas selliste usaldust suurendavate meetmete ja protsesside kaudu, mis edendavad õiglust, tõe otsimist, põhjalikku konfliktijärgset rehabilitatsiooni kaasava ja rahumeelse ühiskonna tagamiseks, ja tõendite kogumist sõja ajal toime pandud kuritegude kohta. Käesoleva peatüki alusel võib rahastada algatusi ja organeid, mis on seotud rahvusvahelise õiguse toetamise ja täitmise tagamisega Ukrainas.
4. Käesoleva peatüki alusel antava abiga toetatakse selliste Ukraina ametiasutuste loomist ja tugevdamist, kelle ülesanne on tagada rahaliste vahendite sobiv kasutamine, auditeerimine ja tulemuslik võitlus avaliku sektori vahendite halva haldamise, eelkõige rahastu eesmärkide saavutamiseks antud summadega seotud pettuste, igasuguse korrupsiooni, sealhulgas suurkorrupsioon, huvide konfliktide ja normide rikkumiste vastu, ning toetatakse oligarhia kaotamiseks tehtavaid jõupingutusi.
5. Käesoleva peatüki alusel rahastatakse artiklis 23 osutatud toetust laenukasutuse kulutusteks.

6. Aastatel 2024–2027 rahastatakse käesoleva peatüki alusel järgmist:
- a) eelarveliste tagatiste katteks ette nähtud eraldised, mis ei ole kaetud määruse (EL) 2021/947 artiklis 50 osutatud rahastamispaketiga kooskõlas kõnealuse määruse artikli 31 lõike 8 sätestatud normidega ja mis puudutavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse (EL) 2022/1628⁴¹ artikli 12 lõikes 1 sätestatud kaetud välislaenu andmise volituse kohaseid finantskohustusi Ukrainas, mis on seotud pärast 15. juulit 2022 välja makstud laenusummadega kuni 1,586 miljardi euro ulatuses;
 - b) intressitoetus makromajandusliku finantsabi laenudele, mis antakse
 - i) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse (EL) 2022/1201⁴² alusel erandina selle artikli 1 lõikest 3;
 - ii) otsuse (EL) 2022/1628 alusel erandina selle artikli 6 lõikest 3;
 - c) erandina määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõikest 1 sissemakstud eraldised (9 %) finantsabi jaoks, mis ei ole 2023. aasta lõpuks veel kulukohustustega seotud, millele on osutatud otsuse (EL) 2022/1628 artikli 11 lõikes 1.

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. septembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/1628, millega antakse Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi, tugevdatakse ühist eraldisfondi liikmesriikide tagatistega ning otsuse nr 466/2014/EL alusel tagatud ja Ukrainaga seotud finantsvastutuse katteks ette nähtud eraldistega ning muudetakse otsust (EL) 2022/1201 (ELT L 245, 22.9.2022, lk 1).

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2022. aasta otsus (EL) 2022/1201, erakorralise makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale (ELT L 186, 13.7.2022, lk 1).

VI peatükk

Liidu finantshuvide kaitse

Artikkel 35

Liidu finantshuvide kaitse

1. Rahastu rakendamisel võtavad komisjon ja Ukraina kõik asjakohased meetmed liidu finantshuvide kaitseks, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet ja rahastu toimimise konkreetseid tingimusi, artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimust ning raamlepingus ja konkreetsetes rahastamis- või laenulepingutes sätestatud tingimusi, eelkõige seoses pettuste, korrupsiooni või muude liidu finantshuve kahjustavate ebaseaduslike tegevuste, huvide konfliktide ja normide rikkumiste ennetamise, avastamise ja kõrvaldamisega, samuti rahastust antavaid vahendeid mõjutavate kuritegude uurimise ja nende eest süüdistuste esitamisega. Ukraina kohustub liikuma tulemuslike ja tõhusate sisekontrollisüsteemide suunas ning tagab, et valesti makstud või ebaõigesti kasutatud summad on võimalik tagasi nõuda. Ukraina kohustub samuti tagama, et riigi pädevad asutused menetlevad viivitamata Euroopa Prokuratuuri ja liikmesriikide pädevate asutuste vastastikuse õigusabi taotlusi ja väljaandmistaotlusi, mis on seotud rahastu vahendeid mõjutavate kuritegudega.

2. Artiklites 9, 10 ja 22 osutatud lepingutes sätestatakse Ukraina kohustused:

- a) korrapäraselt kontrollida, kas antud rahalisi vahendeid on kasutatud kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega, eelkõige seoses pettuste, korrupsiooni, huvide konfliktide ja normide rikkumiste või muude liidu finantshuve kahjustavate ebaseaduslike tegevuste ennetamise, avastamise ja kõrvaldamisega;
- b) kaitsta rikkumisest teavitajaid;
- c) võtta sobivaid meetmeid, et ennetada, avastada ja kõrvaldada pettusi, korrupsiooni, huvide konflikte ja normide rikkumisi ning uurida ja menetleda kriminaalasju, mis mõjutavad liidu finantshuve, avastada ja vältida topeltrahastamist ning võtta õiguslikke meetmeid omastatud vahendite tagasinõudmiseks, sealhulgas seoses Ukraina kava kohaste reformide ja investeerimisprojektide elluviimise meetmetega, ning võtta sobivaid meetmeid, et viivitamata menetleda Euroopa Prokuratuuri ja liikmesriikide pädevate asutuste vastastikuse õigusabi taotlusi, mis on seotud rahastu alusel antud vahendeid mõjutavate kuritegudega;

- d) lisada III peatükis sätestatud maksetaotlusele kinnitus, et vahendeid kasutati kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega ja sihtotstarbeliselt ning hallati sobivalt, eelkõige kooskõlas Ukraina normidega ja neid täiendavate rahvusvaheliste standarditega normide rikkumiste, pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ennetamise, avastamise ja kõrvaldamise kohta;
- e) tagada lõike 1 kohaldamisel, eelkõige Ukraina kava reformide ja investeeringute elluviimisega seotud rahaliste vahendite kasutamise kontrollimiseks, kooskõlas liidu andmekaitsepõhimõtete ja kohaldatavate andmekaitsealaste õigusnormidega piisavate andmete, sealhulgas tegelikke kasusaajaid käsitleva teabe kogumine ja kättesaadavaks tegemine isikute ja üksuste kohta, kes saavad rahalisi vahendeid Ukraina kava meetmete rakendamiseks;
- f) anda komisjonile, OLAFile ja Euroopa Kontrollikojale sõnaselge volitus kasutada oma õigusi, mis on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 129 lõikes 1, kohaldades proportsionaalsuse põhimõtet.
- g) tagada, et Ukraina pädevad asutused teataksid Euroopa Prokuratuurile igast kuriteost, mis mõjutab rahastu alusel antud vahendeid ja mis võib kuuluda tema pädevusse.

3. Komisjon püüab teha Ukrainale kättesaadavaks integreeritud ja koostalitlusvõimelise teabe- ja seiresüsteemi, sealhulgas ühtse andmekaeve- ja riskihindamisvahendi, mille kaudu teha asjakohased andmed, sealhulgas lõike 2 punktis e loetletud andmed, kättesaadavaks ja analüüsida neid kooskõlas liidu andmekaitsepõhimõtete ja kohaldatavate andmekaitsealaste õigusnormidega. Kui selline süsteem on kättesaadav, kasutab Ukraina seda ja sisestab sinna asjakohased andmed, sealhulgas kasutades V peatüki kohaselt antud abi.

4. Artiklites 9, 10 ja 22 osutatud lepingutes sätestatakse ka komisjoni õigus vähendada rahastust antavat toetust proportsionaalselt ja nõuda tagasi rahastu eesmärkide saavutamiseks antud summad või nõuda laenu ennetähtaegset tagasimaksmist, kui esineb liidu finantshuve kahjustavaid normide rikkumisi, pettusi, korruptsiooni või huvide konflikte, mida Ukraina ei ole kõrvaldanud, või kui on toimunud sellistest lepingutest tulenevate kohustuste raske rikkumine. Tagasinõutava ja vähendatava summa või ennetähtaegse tagasimakse summa suuruse üle otsustamisel järgib komisjon proportsionaalsuse põhimõtet ning võtab arvesse asjaomase liidu finantshuve kahjustava normide rikkumise, pettuse, korruptsiooni või huvide konflikti raskusastet või kohustuse rikkumise raskusastet. Enne vähendamist või ennetähtaegse tagasimaksmise nõudmist antakse Ukrainale võimalus esitada oma märkused.

5. Rahastu alusel antud vahendeid rakendavad isikud ja üksused teatavad viivitamata artiklis 34 osutatud audiitornõukogule, komisjonile, OLAFi ja asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuurile, kui asi võib kuuluda tema pädevusse, igast võimalikust või kinnitust leidnud pettuse, korruptsiooni, huvide konflikti ja normide rikkumise juhtumist või muust ebaseaduslikust tegevusest, mis kahjustab liidu finantshuve. Neil on võimalik sellistest juhtumitest tulemuslikult teatada asjakohaste kanalite kaudu.

Artikkel 36

Audiitornõukogu

1. Enne kui Ukraina esitab esimese maksetaotluse, asutab komisjon audiitornõukogu.
2. Audiitornõukogu koosneb komisjoni nimetatud sõltumatutest liikmetest. Komisjon võib kutsuda audiitornõukogu tegevuses osalema liikmesriikide ja teiste abiandjate esindajaid. Komisjon võib kutsuda teisi rahastusse panustavaid abiandjaid määrama audiitornõukogusse vaatlejaid.
3. Audiitornõukogu täidab oma ülesandeid täiesti objektiivselt ning tegutseb kooskõlas parimate kohaldatavate rahvusvaheliste tavade ja standarditega. Selle tegevus ei piira komisjoni, OLAFi, Euroopa Kontrollikoja ega Euroopa Prokuratuuri volitusi.

4. Audiitornõukogu tagab korrapärase dialoogi ja koostöö Euroopa Kontrollikoja ning Ukraina ülemraada kontrollikoja ja muude institutsioonidega vastavalt sellele, mis on asjakohane.
5. Oma ülesannete täitmisel ei küsi ega võta audiitornõukogu, selle liikmed ega töötajad vastu juhiseid Ukraina valitsuselt ega üheltki institutsioonilt, organilt või asutuselt. Audiitornõukogu töötajate, juhtkonna ja eelarve määramisel kohaldatakse rangeid sõltumatuse tagatisi.
6. Audiitornõukogu aitab komisjonil võidelda rahastust eraldatud liidu rahaliste vahendite halva haldamise vastu, eelkõige rahastu eesmärkide saavutamiseks antud summadega seotud pettuse, korruptsiooni, huvide konfliktide ja normide rikkumiste vastu.
7. Selleks annab audiitornõukogu komisjonile korrapäraselt aru ja edastab komisjonile viivitamata kogu saadud või talle teada antud teabe tuvastatud juhtumi või tõsise kahtluse kohta seoses avaliku sektori vahendite halva haldamisega, mis on aset leidnud seoses rahastu eesmärkide saavutamiseks antud summadega. Komisjon teavitab audiitornõukogu järeldustest ja soovitustest õigeaegselt Euroopa Parlamenti ja audiitornõukogu.

Lisaks võtab audiitornõukogu vastu soovitusel Ukrainale kõigil juhtudel, kui Ukraina pädevad asutused ei ole audiitornõukogu arvates võtnud vajalikke meetmeid, et ennetada, avastada ja kõrvaldada pettusi, korrupsiooni, huvide konflikte ja normide rikkumisi, mis on mõjutanud või ähvardavad tõsiselt mõjutada rahastust kaetavate kulude usaldusväärset finantsjuhtimist, ning kõigil juhtudel, kui audiitorkogu tuvastab puudusi, mis mõjutavad Ukraina ametiasutuste kehtestatud kontrollisüsteemi ülesehitust ja toimimist. Ukraina viib sellised soovitusel ellu põhjendamatu viivitusega või põhjendab, miks ta ei ole seda teinud.

Auditornõukogu aruanded ja teave saadetakse ka OLAFile ning neid võidakse jagada asjaomaste Ukraina ametiasutustega, eelkõige juhul, kui asjaomased ametiasutused peavad võtma meetmeid pettuste, korrupsiooni, huvide konfliktide, normide rikkumiste või muude liidu finantshuve kahjustavate ebaseaduslike tegevuste ennetamiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks ning liidu finantshuve kahjustavate kuritegude uurimiseks ja nende eest süüdistuste esitamiseks.

8. Auditornõukogule peavad olema kättesaadavad selle ülesannete täitmiseks vajalikud andmebaasid, registrid ja muu teave. Raamlepingus määratakse kindlaks auditornõukogule asjakohase teabe kättesaadavaks tegemise ja Ukrainalt auditorkogule asjakohase teabe esitamise reeglid ja üksikasjad.
9. Auditornõukogu tegevust rahastatakse V peatüki alusel.

Artikkel 37

Ukraina rahastu üle peetav dialoog

1. Komisjon peab vähemalt iga nelja kuu tagant dialoogi Euroopa Parlamendi asjakohaste pädevate komisjonidega, et arutada järgmist:
 - a) Ukraina rahastu, eelkõige rahastu ning sellega seotud investeeringute ja reformide elluviimisel tehtud edusammud, sealhulgas reformid, millega toetatakse Ukraina järkjärgulist kohandumist liidu õigusnormide, väärtuste, standardite, poliitika ja tavadega (edaspidi „*acquis*“);
 - b) Ukraina kava hindamine, sealhulgas võimalik negatiivne hinnang;
 - c) artikli 36 lõikes 7 osutatud aruannete peamised järeldused;
 - d) artikli 39 lõikes 4 osutatud aruande peamised järeldused;
 - e) makse-, kinnipidamis- ja vähendamismenetlused, kui need on asjakohased, sealhulgas kõik tingimuste rahuldava täitmise tagamiseks esitatud tähelepanekud; ning
 - f) muu asjakohane teave, mille komisjon on rahastu rakendamise kohta Euroopa Parlamendile esitanud.

2. Euroopa Parlament võib lõikes 1 osutatud küsimuste kohta arvamust avaldada resolutsioonides.
3. Komisjon võtab arvesse kogu teavet, mis tuleneb seisukohtadest, mida on Ukraina rahastu üle peetava dialoogi käigus väljendatud, sealhulgas võimalikes Euroopa Parlamendi resolutsioonides.

VII peatükk

Tööprogrammid, seire, aruandlus ja hindamine

Artikkel 38

Tööprogrammid

1. Rahastust antavat toetust rakendatakse määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu. Tööprogrammid võetakse vastu rakendusaktidega. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artiklis 42 osutatud kontrollimenetlusega, välja arvatud toimingud, mida tehakse käesoleva määruse artikli 23 lõike 2 ja artikli 34 lõike 6 alusel.
2. V peatüki kohast abi võib rakendada ka konkreetsete tööprogrammide kaudu, kui kõnealuse abi rakendamine ei nõua artiklites 9 ja 10 osutatud lepingute sõlmimist.

Artikkel 39
Seire ja aruandlus

1. Komisjon seirab rahastu rakendamist ja hindab artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamist. Sellise rakendamise seire peab olema sihipärane ja rahastu raames elluviidavate tegevustega proportsionaalne.
2. Artiklis 10 osutatud rahastamislepingutes ja artiklis 22 osutatud laenulepingus sätestatakse reeglid ja menetlused, kuidas Ukraina peab käesoleva artikli lõike 1 kohaldamiseks komisjonile aru andma. Sellise aruandluse puhul peaksid Ukraina pädevad asutused tuginema korrapärasele konsulteerimisele ülemraada ja muude sidusrühmadega, sealhulgas piirkondlike, kohalike, linna ja muude ametiasutustega, samuti sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega vastavalt artikli 14 lõikele 3.
3. Ukraina investeerimisraamistiku alusel antud liidu toetusest antakse aru kooskõlas artikli 28 lõikega 10.
4. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule üheaegselt igal aastal aruande käesoleva määruse eesmärkide saavutamise edenemise kohta, lisaks korra kvartalis ülevaate rahastu rakendamise olukorrast.
5. Komisjon esitab käesoleva artikli lõikes 4 osutatud aruande artiklis 42 osutatud komiteele.

Artikkel 40
Rahastu hindamine

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule rahastu rakendamise kohta 31. detsembriks 2026 sõltumatu vahehindamise aruande ja 31. detsembriks 2031 sõltumatu järelhindamise aruande.
2. Lõikes 1 osutatud hindamisaruannetes hinnatakse eelkõige seda, mil määral on rahastu eesmärgid saavutatud, rahastu kohaselt eraldatud vahendite kasutamise tõhusust, liidu finantshuvide kaitset ja Euroopa lisaväärtust. Ühtlasi käsitletakse aruandes kõigi eesmärkide ja tegevuste jätkuvat asjakohasust.
3. Kui see on asjakohane, esitab komisjon lõikes 1 osutatud hindamisaruannete tulemusi arvesse võttes ettepanekud.
4. Järelhindamise aruandes antakse rahastu kohta üldhinnang ja esitatakse võimaluste piires teave selle pikaajalise mõju kohta.
5. Järelhindamises lähtutakse OECD arenguabi komitee hea tava põhimõtetest, püüdes kindlaks teha, kas eesmärgid on saavutatud, ja esitada soovitusi edasiste tegevuste täiustamiseks.

Komisjon edastab kõnealuste järelhindamiste tulemused ja järeldused koos oma tähelepanekute ja järeelmeetmetega Euroopa Parlamendile, nõukogule ja liikmesriikidele. Selliseid järelhindamisi võib Euroopa Parlamendi, nõukogu või liikmesriikide taotluse korral arutada. Tulemusi kasutatakse programmide ja tegevuste ettevalmistamisel ning vahendite eraldamisel. Need hindamised ja järeelmeetmed avalikustatakse.

Komisjon kaasab rahastu alusel antava liidu rahastuse hindamisse asjakohasel määral kõik asjaomased sidusrühmad, sealhulgas toetusesaajad, sotsiaalpartnerid, kodanikuühiskonna organisatsioonid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, ning võib asjakohasel juhul teha ühiseid hindamisi koos liikmesriikide ja teiste partneritega ning Ukraina aktiivsel osalusel.

VIII peatükk

Lõppsätted

Artikkel 41

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklites 21 ja 32 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks pärast seitsme päeva möödumist käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 21 ja 32 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artiklite 21 ja 32 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 42
Komiteemenetus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Artikli 11 lõikes 2 osutatud rakendusaktide puhul, kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ning kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

4. Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetlusega, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul komitee eesistuja nii otsustab või kui lihtenamus komitee liikmetest seda taotleb.

Artikkel 43

Teave, kommunikatsioon ja avalikustamine

1. Komisjon võib tegeleda kommunikatsiooniga, et tagada Ukraina kavas kavandatud rahalise toetuse liidupoolse rahastamise nähtavus, sealhulgas Ukrainaga ühiselt korraldatud kommunikatsiooni kaudu. Komisjon võib asjakohasel juhul tagada, et rahastust antava toetuse kohta jagatakse teavet ja seda tunnistatakse raha päritolu kajastava märkega.
2. Liidu rahaliste vahendite saajad märgivad ära nende vahendite päritolu ja tagavad liidupoolse rahastamise nähtavuse, näidates seda asjakohasel juhul liidu embleemiga ja raha päritolu kajastava asjakohase märkega, mis sisaldab sõnu „Rahastanud Euroopa Liit – Ukraina rahastu“ või „Kaasrahastanud Euroopa Liit – Ukraina rahastu“, eriti tegevuste ja nende tulemuste tutvustamisel, andes eri sihtrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele, selle kohta sidusat, tulemuslikku ja proportsionaalset suunatud teavet.

3. Komisjon rakendab rahastu, rahastu raames läbi viidud tegevuste ja saavutatud tulemustega seotud teabe- ja teavitamismeetmeid. Rahastule eraldatud rahaliste vahenditega panustatakse samuti liidu poliitiliste prioriteetide edastamisse institutsioonilistes sõnumites niivõrd, kui need prioriteetid on seotud artiklis 3 osutatud eesmärkidega.
4. Teavitamine, kommunikatsioon ja avalikustamine toimub ligipäätavas vormis.

Artikkel 44

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja